

Нова Думка

ISSN 0351-3181

ЧИСЛО
НОМЕР
BROJ

168

ПОК
PIK
GODINA

2012.
XLI

2/2012

Izdaje: Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske
Видава: Союз Русинох и Українцох Републики Горватскей
Видає: Союз русинів і українців Республіки Хорватія

Вуковарски КУД „Осиф Костелник” у Пишкуревоцх вше найкрасше привитани

На поволанку пишкуревоцкого КУДа „Зора” вуковарски КУД „Осиф Костелник” 18. фебруара 2012. року у Думе култури у Пишкуревоцх отримал цаловечарши концерт најудатнейших руских и украинских писньох и танцох зоз свойого богатого репертоару. У програми участвовал и домашні КУД „Зора” зоз венчиком славонских танцох.

Старша фолклорна група КУДа „Осиф Костелник” представела ше зоз танцами „Весильни танец” и „Гопак”, дзивоцка танечна група крашне пооблеканих и нашмеяних вуковарских дзивчатох одтанцовала „Подильску полку”, „Подильски танец”, „Ей млінару, млінару” и „Увиванец”, а дзедцинска фолклорна група вуковарских хлапчицкох, хтора здобула и найвекши симпатиї и аплауз па-

Члени мишаного хору

му КУДу „Осиф Костелник”, Пишкуревочане указали уж на самим виходу вуковарских госцох з автобуса. У сали

едней часци руским походженьом.

У мено госцююцого КУДа „Осиф Костелник” на поволанки и красним привиту подзеквал председатель Дружтва Зденко Бурчак. Медзи численима патрачами бул и пишкуревоцки грекокатоліцки парох, председатель здруженя земледілцох Мато Врлашич, як и даскельо пишкуревоцки Руснаци зоз малого числа хтори ище вше там жию.

Зоз дакедишнього велького числа пишкуревоцких Руснацох векшина ше одселсла до Осиеку, Дякова, Винковцох, Петровцох, а найвекша часц до Вуковару дзе постали або предлужели буц єдни зоз

најактивнейших членох наших Дружтвох. Шицко то ведно најмоцнейши фундаменти длугорочного традиційного широкого приятельства и друженя вуковарского КУД „Осиф Костелник” и пишкуревоцкой „Зори”.

Чкода лєм же неудатне и подле озвученє и техника погубели красу успишного наступу вуковарчаньох. Заш лєм то не погубело щире и сердечне друженє членох двох приятельских дружтвох по законченю програми, хторе окреме удатно розвешельовал тамбурови оркестер пишкуревоцкой „Зори”.

Гавриїл Такач

Ветеранска танечна секция

трацох, одтанцовала „Буковински дубоні” и „Повзунец”. Шицки танци пририхтал хореограф Звонко Костелник. Мишовити хор под ровнаньом диригентки Аганетки Тимковей, а у провадженю з гармоніку Звонка Еделинского наступел зоз писнями „Браца Русини”, „Премили краю мой” и з ище даскеліма.

Свою вельку и щиру госцолубивоц, окреме кед слово о госцююцимому вуковарско-

Дома култури були порихтани домашні делициї єдзєня и пица членох пишкуревоцкого КУДа „Зора”: домашня паленка, колбаси, сланіна, „куленово шестрички”, шунка, сир, колачи... Чежко би було начишліц цо шицко порихтали за своїх госцох. На початку програми госцох привитал председатель месного одбору Пишкуревоцх Златко Мезей, иншак скромни человек хтори ше цеши зоз своїм, по

Подросток танечнікох

ВУКОВАР - VUKOVAR - ВУКОВАР

„НОВУ ДУМКУ”

Видава: Союз Русиних и Украинцох
Републики Горватскей
www.sriu.hr

За издавателя: Любича Морган

Редакција: Вуковар, Ради Европи 93,
тел./факс: 032/ 428-342

E-mail: novadumka@gmail.com

Жиро рахунок – Žiro račun:

2340009-1110057465

Друкувал: Друкарня Солдо, Вуковар

Тираж: 1000 прикладніки

„НОВУ ДУМКУ”

Видає: Союз русинів і українців
Республіки Хорватія
www.sriu.hr

За видавця: Любича Морган

Редакція: Вуковар, Ради Європи, 93
тел./факс: 032/ 428-342

E-mail: novadumka@gmail.com

Банкове конто – Žiro račun:

2340009-1110057465

Друкував: Друкарня Солдо, Вуковар

Тираж: 1000 примірників

Друковане–Друковано–Tiskano

4 / 2012

Цена	10	Куни
Ціна		Кун
Сіјена		Куна

Рукописи ше не врацаю.
Обявени прилоги ше гонорују.

Рукописи не повертаються.
За друковані статті виплачується гонорар.

Rukopisi se ne vraćaju.
Objavljeni prilozii se honoriraju.

SADRŽAJ - ЗМИСТ - ЗМІСТ

Гавриїл Такач: Вуковарски КУД „Осиф Костелник”	
у Пишкуревцох вше найкрасше привитани	2
Посольство України в РХ	4
Zvonko Kostelnik: Održana je 47. sjednica	
Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske	5
Звонко Костелник: Провадзене Рамиковей конвенції за заштиту националних меншинох	6
Ирена Дюдяр: Стрес як причина наставаня малигних хоротох	
при бранітельох и їх фамелийох	7
Вера Павлович: Вименени Сатут Союзу Русиних и Украинцох РГ	8
Агнетка Балатинац: Утвердзени датуми „Дня Руснацох“ и „Рутеніяди“	8
Таня Гарди: Визначена 20. рочница петровскей „Драги надії”	9
Slavko Burda: Stjepan Mesić izabran za predsjednika Hrvatsko-ukrajinskog društva	10
Ксенія Лікар: Миклошевци представени Руснацом у Дюрдьове	10
Ирена Дюдяр: Велька ноц у Городу Вуковару	11
Ксенія Лікар: Преславена Велька ноц наших парохийох	11
Вера Павлович: Велька ноц у Вуковаре	11
Сестри Василянки: Чи вірю я у воскресіння?	12
Любича Гаргай: Отримана звітна сходазка	13
Вера Павлович: Успішне сотрудніцтво споза граніцу	13
Мануела Дудаш: Петровска «Пані министерка» на 44. меморіялу	14
о. Владимир Седлак: Швецене жита у петровским хотаре - Дзуря	14
Любича Гаргай: Петровчане у Вуковаре	15
Данил Перунски: Рочна скупштина КУД Русиних и Украинцох Винковци	15
Ганча Паландриш Гаргай: Шпак и оса	16
Любича Гаргай: длугоки тоти дильови / дзекуєм ци мамо	16
Мануела Дудаш: Вельконоци концерт у Петровцох	17
Вера Павлович: Любов гу власци вична людска спокуса	18
Агнетка Балатинац: Цифровани вайца у фарбох городу	20
Леся Мудри: Дзешец роки роботи зоз дзецими и за дзеци	21
Любича Гаргай: Каталог II Нова думка 100-150	22
Sergej Burda: Predstavljena knjiga Nacionalne manjine u Zagrebu	23
Дюра Лікар: Ношители културно–просвитних активносцох (2)	24
Мирон Жирош: Галич и Галичина у мрийох и реалносци (II)	26
Павло Головчук: Єва Дерех	28
Яким Пушкаш: проф. др Димитрий Сабодош (1912 – 1989)	30
Дідо Панас Бездолний: "Послідне подриганіє"	31
Яким Пушкаш: Легчейше буц красни як мудри	32
Томислав Рац: Хотар дакеди и нешка	33
Яким Пушкаш: Шах	34
Богдан Блотний: Представлення книги "Солодка Даруся" i "Антології сучасної української літератури"	35

На першим боку: Яким Ерделі – Ярні пейзаж

На остатнім боку: Звонко Костелник – Етнографска збирка Русиних и Украинцох РГ

РЕДАКЦИЈА:

Вера Павлович
(главна и одвичательна редакторка)
Агнетка Балатинац
Любича Гаргай

СОВИТ РЕДАКЦИЈІ:

Павло Головчук (председатель),
д.ф. н. Оксана Тимко Дітко, Яким Пушкаш,
Дюра Бики и Вера Павлович

ЛЕКТОРЕ:

Марія Вулич (русинський язык)
Леся Мудри (український язык)
Вера Павлович (горватський язык)

Друковане помага Совет за национални меншини Републики Горватскей.
На вимагане Союзу Русиних и Украинцох Републики Горватскей з Ришеньом Министерства информованя Републики Горватскей од 15. януара 1992. року (УЧ. 523-92-1) „Нова думка” уписана до евиденції явних виданьох под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источно и становиско редакції лебо издавателя.

UREDNIŠTVO:

Vera Pavlović
(glavna i odgovorna urednica)
Ahnetka Balatinac
Ljubica Harhaj

SAVJET UREDNIŠTVA:

Pavlo Holovčuk (predsjednik)
dr. sc. Oksana Timko Đitko, Joakim Puškaš,
Đuro Biki i Vera Pavlović

LEKTORI:

Marija Vulić (rusinski jezik)
Lesya Mudri (ukrajinski jezik)
Vera Pavlović (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-1), "Nova dumka" je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЈА:

Віра Павлович
(головній і відповідальний редактор)
Агнетка Балатинац
Любича Гаргай

РЕДАКЦИЈНА РАДА:

Павло Головчук (голова)
д.ф.н. Оксана Тимко-Дітко, Яким Пушкаш,
Дюра Бики і Віра Павлович

ЛЕКТОРИ:

Марія Вулич (русинська мова)
Леся Мудри (українська мова)
Віра Павлович (хорватська мова)

Друкується за допомогою Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія.
За проханням Союзу русинів і українців Республіки Хорватія з Постановою Міністерства інформованя Республіки Хорватія від 15 січня 1992 року (No 523-92-1) "Нову думку" вписано в реєстр публічних видань під номером 1366

Редакція не завжди поділяє точку зору автора, відповідальність за викладені факти несе автор.

**ПОСОЛЬСТВО
УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ
ХОРВАТІЯ**

Вул. Вочарська, 52
М. Загреб, 10000, Хорватія

tel.: (3851) 461 62 96 fax: 463 37 26
e-mail: emb_hr@mfa.gov.ua
ukremb@zg.t-com.hr
www.mfa.gov.ua/croatia

**VELEPOSŁANSTVO
UKRAJINE U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

ul. Voćarska 52,
Zagreb, 10000, Hrvatska

Щодо вступу закордонних українців до вищих навчальних закладів України у 2012 р.

Шановні панове,

Інформуємо, що Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України виділено на 2012 рік державні стипендії для прийому закордонних українців на I курс до вищих навчальних закладів України за рахунок коштів державного бюджету України. У відповідності до зазначеного, можливість на навчання в Україні мають також і представники закордонних українців з Республіки Хорватія та Боснії і Герцеговини.

За інформацією Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, квоти закордонним українцям встановлюються для здобуття вищої освіти за денною формою навчання. Навчання за рахунок коштів державного бюджету України для здобуття другої вищої освіти не здійснюється.

Зазначені квоти не поширюються на громадян України, які проживають в іноземних державах. Громадяни України мають право безоплатно здобувати освіту в усіх державних і комунальних навчальних закладах України на загальних підставах, визначених Умовами прийому до вищих навчальних закладів України.

Кандидати на навчання у вищих навчальних закладах України в межах установлених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України квот повинні мати документ про повну загальну середню освіту з оцінками, що відповідають оцінкам «відмінно» та «добре» з усіх навчальних дисциплін і дають право вступу до вищих навчальних закладів своєї країни, володіти українською мовою на рівні, достатньому для здобуття

освіти.

Закордонні українці, які не володіють українською мовою, можуть бути зараховані на підготовчі відділення з оплатою вартості навчання 1500 доларів США на рік.

Відповідно до п. 20.5 Умов прийому до вищих навчальних закладів України закордонні українці зараховуватимуться до вищих навчальних закладів за вступними іспитами, передбаченими правилами прийому вищого навчального закладу, у межах квот, установлених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, за рекомендаціями українських національних культурних товариств та дипломатичних установ України за кордоном.

У зв'язку із зазначеним, кандидатам на навчання необхідно буде особисто подати документи до приймальної комісії визначеного навчального закладу у період з 2 по 20 липня. Вступні іспити проводяться з 21 по 31 липня.

Кандидат, рекомендований на навчання за рахунок державних стипендій, подає до приймальної комісії визначеного навчального закладу особову справу, яка містить оригінали та завірені нотаріально копії документів:

а) документ про повну загальну середню освіту та одержані з навчальних дисциплін оцінки (бали);

б) медичний сертифікат, що підтверджує відсутність вірусу імунодефіциту людини (ВІЛ);

в) медичний сертифікат про стан здоров'я, засвідчений офіційним органом охорони здоров'я країни, з якої прибув за-

кордонний українець, і виданий не пізніше, ніж за 2 місяці до від'їзду на навчання в Україну; г) страховий поліс з надання екстреної медичної допомоги (крім осіб, що прибули з країн, з якими укладено угоди про безоплатне надання екстреної медичної допомоги); д) копія свідоцтва про народження; е) копія посвідчення закордонного українця; е) 6 кольорових фотокарток розміром 3x4 см.

Зазначені у пунктах а), в), д) документи повинні бути засвідчені відповідно до законодавства країни їх видачі та легалізовані в установленому порядку.

Закордонні українці зараховуються до вищих навчальних закладів на місця державного замовлення, виділені Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, за результатами вступних іспитів. Закордонні українці, зараховані на навчання, забезпечуються гуртожитком. Розмір стипендії та оплати за проживання у гуртожитку визначається у порядку, встановленому для українських студентів або умов, визначених відповідним міжнародним договором.

Закордонним українцям, зарахованим на навчання на підготовчі факультети (відділення) вищих навчальних закладів України, стипендія не сплачується.

Оплата проїзду в Україну і у зворотньому напрямку здійснюється за власні кошти закордонних українців.

Перелік обраних кандидатами вищих навчальних закладів та спеціальностей необхідно подати до ПУ в РХ до 27 квітня

2012 року, комплекти документів – до 20 травня 2012 року.

Комплект документів кандидата на навчання підшивається в окрему папку у такій послідовності:

- окремий аркуш з переліком усіх документів, зібраних у справі;

- анкета встановленого зразка, заповнена друкованими літерами з фотокарткою, прикріпленою у правому верхньому куту анкети;

- копії сторінок паспорта з зазначенням громадянства та прописки;

- копія посвідчення закордонного українця;

- копія документа про освіту із зазначенням предметів, що вивчалися, та отриманим по них оцінкам (балам) (учні шкіл надають довідку зі школи про навчання у випускному класі з оцінками за півріччя, завірену директором);

- лист-рекомендація українського національного культурного товариства;

- інші документи (за потребою).

Просимо опрацювати зазначене питання серед зацікавлених осіб в РХ та БіГ, та оперативно (до 27 квітня 2012 року) інформувати ПУ в РХ (відділення ПУ в РХ у БіГ) щодо закордонних українців – кандидатів на навчання в Україні за рахунок державних стипендій, виділених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України в 2012 р.

З повагою,

Посол
О.М.Левченко

ODRŽANA JE 47. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske 13. travnja 2012. godine održao je 47. sjednicu u zgradi Vlade Republike Hrvatske Trg Sv.Marka 2, dvorani 121/1 u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i novih saborskih zastupnika gospodin Aleksandar Tolnauer predsjednik Savjeta za nacionalne manjine otvorio je 47. sjednicu, pozdravio prisutne i predložio dnevni red :

Usvajanje zapisnika sa 46. sjednice

1. Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2011. godinu (NN 140 /2010) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A 732003 nacionalne manjine, pozicija 3811 tekuće donacije u novcu

2. Prijedlog Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2012. godinu (NN. br. 24/2012 i 36/2012) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A 732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, pozicija 381 tekuće donacije u novcu

3. Razno

Predloženi red i njegove izmjene te zapisnik sa 46. sjednice Savjeta za nacionalne manjine usvojeni su jednoglasno.

1. Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2011. godinu (NN 140 /2010) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A 732003 nacionalne manjine, pozicija 3811 tekuće donacije u novcu

Savjet je prihvatio godišnje iz-

Članovi Savjeta za nacionalne manjine

vješće o potrošenom novcu iz državnog proračuna za 2011. Tolnauer je istaknuo da je većina udruga svoj rad "prilagodila novoj legislativi i svrhovitom i učinkovitom upravljanju novcem".

Napomenuo je da se neke udruge ne mogu financirati samo zato da bi obilježavale praznike svojih matičnih zemalja, a druge programe nemaju.

U 2011. financiran je rad 89 udruga, a osam ih se više neće financirati zbog nepravilnosti u radu. Obustavljeno je 95.000 kuna za šest udruga koje nisu podnijele izvješće o potrošenom novcu.

To je oko 200 posto više u odnosu prema 2010., kada je zbog neispunjavanja obveza obustavljeno 32.000 kuna, upozorio je Aleksandar Tolnauer.

Predloženo je da se udruzama koje nisu dostavile potrebnu dokumentaciju da rok od 60 dana da to učine ili će morati vratiti novac u državni proračun, izvijestio je predsjednik Savjetan

2. Prijedlog Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2012. godinu (NN. br. 24/2012 i

36/2012) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A 732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, pozicija 381 tekuće donacije u novcu

Savjet za nacionalne manjine prihvatio je Odluku o rasporedu novca osiguranog u državnom proračunu za 2012. za taj savjet kojom je planirano rasporediti nešto manje od 42,5 milijuna kuna, što je 0,45 posto manje nego lani, izvijestio je predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer ističući da se ne financiraju organizacije, nego projekti i programi s obzirom na njihovu kvalitetu.

Savjet snosi odgovornost pred Hrvatskim saborom i vladom, a ne udruzama koje bi htjele određivati koliko će koja dobiti novca, rekao je Tolnauer i naglasio da ni Savjet ni manjinski zastupnici neće reagirati na bilo kakve pritiske iz matičnih država niti ih uzimati u obzir.

Podsjetio je da je Savjet za nacionalne manjine upozoravao na potrebu izmjene Zakona o udruzama

u dijelu koji se odnosi na nacionalne manjine, dodajući kako ima mnogo novoosnovanih udruga koje ne znaju ni po kojim kriterijima trebaju djelovati.

Potpredsjednik Savjeta za nacionalne manjine Veselko Čakić izvijestio je da je 107 udruga podnijelo zahtjev za financiranje te da je ono odobreno za njih 77.

3. Razno

U vezi s najavljenim nacionalističkim skupom u Zagrebu, Tolnauer je rekao kako apsolutno podupiru vladinu odluku o njegovoj zabrani jer nije riječ samo o pitanju nacionalnih manjina, ksenofobiji, rasizmu, antisemitizmu i govoru mržnje, koji su, rekao je, posebno opasne pojave u vrijeme krize, poskupljenja i velike nezaposlenosti. Podsjetio je da je Hrvatska utemeljena i potvrđena na antifašizmu, a poruke koje šalje šačica ljudi koja organizira i šalje suprotne poruke su najneproduktivnije za Hrvatsku, rekao je Tolnauer.

Zvonko Kostelnik, prof.

✿ СЕМИНАР ЗА ПРИПАДНІКОХ НАЦІОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ОТРИМАНИ У ГОТЕЛУ «ДУБРОВНИК» У ЗАГРЕБЕ

ПРОВАДЗЕНЄ РАМИКОВЕЙ КОНВЕНЦІЇ ЗА ЗАЩИТУ НАЦІОНАЛНИХ МЕНШИНОХ

У Загребі, у готелі «Дубровник» 20. априла 2012. року у організації Уряду за національні меншини Влади Республіки Горватської і Совиту за національні меншини Республіки Горватської отримани сьомий семінар о провадженю Рамиковей конвенції за заштиту національних меншин.

На сході участвовали председатель Советодавного одбору Ради Європи за провадженє Рамиковей конвенції за заштиту національних меншин проф. др Райнер Хофманн, заступніки національних меншин у Горватским соборе, члени Совиту за національні меншини, представителє здруженьох, радох національних меншинох, представителє целох локальних і подручней (регіональних) самоуправи і представителє надпатрацих министерствох і других державних целох котри участвую у виробку звиту о провадженю того значаного медзинародного інструменту і фаховци котри ше бавя зоз заштиту правох національних меншин.

Роботне Председательство на семінару

На початку преподаваня перша ше шциким присутним обрацела мр сц. Милена Клайнер, член Советодавного одбору Ради Європи за провадженє Рамиковей конвенції за заштиту національних меншинох, мр сц. Бранко Сочанец, овласцени за роботу директора Уряду за національні меншини Влади РГ, А. Толнауер, председатель Совиту за національні меншини РГ, Фурио Радин, заступнік

италианскей націоналней меншини у Горватским соборе, Мая Спориш, висланїца министерки социалней политики і младих і на концу проф. др Райнер Хофманн, председатель Советодавного одбору Ради Європи за провадженє Рамиковей конвенції за заштиту національних меншинох. Семінар організовани же би порушал явну розправу о провадженю Рамиковей конвенції за заштиту націонал-

них меншинох у РГ як значного документа зоз котрим ше захицую права національних меншинох. У раміку семінара організовани і три роботні у котрих учашніки анализовали проблеми зоз котрима ше національні меншини стретаю на подручох у процесу одлучованя, образованя і культурней автономії і приступ медийом.

Звонко Костелник проф.

Учашніки семінару

Роботна група за школьство

СТРЕС ЯК ПРИЧИНА НАСТАВАННЯ МАЛИГНІХ ХОРОТОХ ПРИ БРАНІТЕЛЬОХ И ЇХ ФАМЕЛИЙОХ

Марія Лучич зоз Клубу новоградішкєй філіалї

У організації Здруженя бранітелькох Отечестваєней войны Вуковрско–сримскєй жупанїї у Вуковаре 20. апрїла 2012. року отримана явна трибина под назву: „Кумулативни стрес яї причина наставаня малигнїх хоротох при бранітельскєй популації и їх фамелїїох”. Трибина отримана под високом покровительством Минстерства бранітелькох жупанїї Вуковарско–сримскєй и городу Вуковару. На трибини як викладаче участвовали шлїдуюци госци: мр сц. Младен Лончар, спец. психїатрїї зоз

Марія Лучич, проф. Душанка Пелеш–Брачун, член Здруженя бранітелькох лічених од ПТСП–у

Министерства бранітелькох, Марія Лучич зоз Клубу бранітелькокох Новєй Градишки хтора спада под Здруженє добровольцох и ветранох Отечестваєней войны, проф. Душанка Пелеш–Брачун, дипломована психологїня зоз ГВИДРИ Осїєк и бувша водителька центру за психоциалну трауму бранітелькох, др медицини Якоб Врдоляк, спец. общей хїрургїї зоз Осїєку и бранітелька Здруженя Марія Катич.

Тота тема иницирована же би ше достали конкретни информациї о станю на терену з оглядом же єст индиції хтори указую на здравствєне станє и рушаня лєм за бранітельску популацію. Аж кєд добїєме комплетну информацию можеме обдумац програми и ак-

тивносци хтори обезпечую найлєпши модел стараня о бранітелькох – гварел Боян Главашевич, главни секретар зоз ресорного министерства горватских бранітелькох.

Шицки викладаче ше през своєю вкладананя зложели же стрес найвєкши порушователь раку, алє тиж так ту и генетски предиспозиції або наслїдни факти. Психологїня Душанка Пелеш–Брачун през своєю викладанє винєсла же робєла поровнанє медзи Другу шветову и Отечестваєну войну и пришла до заключєнох же ПТСПу и стресу було и скорєй, алє вон нє приходзел так до вираженя. По законєноу Другєй шветовєй войны учашнїки були ценєни и почитовани зоз шицкими привилєгїями, а нєшка, по законєноу Отечестваєнєй войны, бранітельє жию на рубцу єгзистєнції. У таких обставинох и зоз таким животним темпом нормалнє же ше о ПТСПу бєшєдує як о пошлїдку без огляду же вон як файта хороти нє настал у новших часох.

Марія Лучич у своїм викладаню винєсла и же ше цєком їх виглєдованя пришло до спознаня же у вєльким числє грататох руцани и отровни супстанци хтори ше таложєли у жєми, та през воду и шмати приходза до цєла. Пошлїдки ше явяю аж кєд прєйдзє 6–7 роки. Їх виглєдованя тиж так одкрили и значнє

Мр сц. Младен Лончар спец. психїатрїї

звєкшанє захорїованя дзєцох од карцинома и то першенствєно дзєцох зоз бранітельских фамелїїох.

Хїрург Якоб Врдоляк виявює же ше вше частєйше стрєта, при оперативних залапєнох, зоз по тєраз невидзєним карциномами, гоч су уж познати у мєдицини. Предсидателька Здруженя гїн. Миряна Семєнич–Рутко тиж так твєрдзи же ше и у єй фашу зявяю познати, алє по тєраз невидзєни тумори при

Боян Главашевич зоз Минстерства бранітелькох

жєнох. Зоз шуцког шлїдзи же ше по законєноу Отечестваєнєй войны на тим подручу зявяю нови файти карциному–тумору.

Трибину провадзєли и прилапєли и мєдиї бо ше о тим по тєраз ищє анї нє бєшєдовало. Боян Главашевич наглашєл же тоти тєми, понєже су нєвиглєдани, глєдаю прєглїбїованє же би ше чим лєпше помогло бранітельскєй популації и членом їх узших фамелїїох хтори цєрпя вєдно з нїма и прєходза през непознати пошлїдки.

Член Здруженя Марія Катич у своїм викладаню винєсла же цєком Отечестваєнєй войны вєдно зоз соборцами мала познатого нєприятєля, а у своєй хороти хтору прєцєрпєла и прєжила „воєє” сама процїв нєприятєля хторого нє видзи, алє жиє зоз нїм.

По краткєй пригоднєй програми ГКГД–а и тамбуровєй сєкції КУДа „Дунай” прєдлужєнє краткє дружєнє.

Цєком октобра того року Здруженє бранітелькох ма намиру оргєнизовац Округли стол зоз новими викладачами и новими информациями зоз хторима ше тєма прєшири и прєдлужи.

Авторка тєксту: Ирєна Дюдєяр
На руски прєложєла: Вєра Павлович

Спец. общей хїрургїї Якоб Врдоляк

* ЗОЗ РОБОТИ СОЮЗУ

ВИМЕНЕНІ САТУТ СОЮЗУ РУСИНОХ И УКРАЇНЦОХ РГ

У першим кварталі 2012. року Предсидательство Союзу мало два сходы, а отримана і рочна Скупштина Союзу Русинох и Українцох РГ.

Перша сходы Предсидательства Союзу РиУ РГ отримана 17. марта 2012. року зоб'яжним дньовим шором. На дньовим шоре ше, окрем прилапая звиту зоб'яжним сходы Предсидательства отриманей ище 8. октобра 2011. року, нашли и други значни теми медзи хторима и: звит о роботі у прешлим периоду, финансийни звит Союзу РиУ РГ за прешли рок, звит комісії за попис инвентару, план „Петровско-го дзвону” 2012. року, а окреме значна точка бул и предклад вименкох и надолполненох Статуту Союзу. На предклад векшей часци КУДоХ, членох Союзу Русинох и Українцох РГ на рочней

Скупштини 2011. року, формована Статутарна комісія хтора винесла свой предклад вименкох Статута (члени комісії були: Данил Перунски, Звонко Костелник, Ирена Дюдяр, Любица Морган и Мирослав Гайдук). Шицки звити прилапени, а понеже даєдни Дружтва члени Союзу не розправили зоб'яжним членством, рок вименки Статуту прелонговани ище за єден тидзень.

На другей сходы Предсидательства, отриманей 23. марта 2012. року, акцент бул праве на Стату чий конєчни предклад прилапая або одрує Скупштина Союзу як його найвише цело. Од члену по член и зоб'яжним алинеї по алинею ище раз домерковано прєчитани Статут.

Рочна Скупштина Союзу РиУ РГ отримна 3. априла 2012. року. На дьовим шоре були: финансийни звит о роботі

Члени Предсидательства Союзу Русинох и Українцох РГ

Союзу за 2011. рок, звит о роботі цєком 2011. року, звит надпатрацого одбору, предклад плану и програми роботи за 2012. рок, предклад вименкох и надолполненох Статуту Союзу и други.

Звити прилапени по закончєней розправи и толкованю, а тиж так прилапени и пред-

клад вименкох и дополненох Статуту Союзу Русинох и Українцох РГ. Нови прєчисцєни текст Статуту придати до державней управи и ступєл на моц зоб'яжним дньом приношеня, 3. априла 2012. року.

Вєра Павлович

* ЗОЗ РОБОТИ КООРДИНАЦІЇ РУСКЕЙ НАЦІОНАЛНЕЙ МЕНШИНИ РГ

УТВЕРДЗЕНИ ДАТУМИ „ДНЯ РУСНАЦОХ“ И „РУТЕНИЯДИ“

На сходы прєширеней Координації рускей националней мешини РГ котра отримана 21. априла 2012. року, принєшєни краткорочни план роботи за витворїованє чєчущих роботох и организованє традицийних манифєстацийох.

Понеже уж вєцєй як дзєвєц мешацї, ради на уровню цєлєй Горватскей, прє премєнки предписаньох не могли достац ришеня зоб'яжним Регистру котри видава Министерството управи РГ, не було можлївє устроїц цєла котри координую роботу на ширшим уровню од локального лебо жупанийского, алє остала Координация котра регистрована як здруженє та ту винайдзєна можлївосц дальшого дїйствованя.

Жє би ше не прєтаргнул континуїтет уж традицийних збуваньох котри ше отримую у организації шицких радох и предстванїкох рускей националней мешини у РГ, предлужєло ше з роботу зоб'яжним старима членами, а нови копїтированы же би ше не трацєл час.

На сходы информованє о прєслави наїходзацого Дня Руснацох у РГ котри ше того року отримна 25. мая (пятюк) у Петровцох под покровїтельством Вуковарско-сримскей жупанїї и Општини Богдановци.

Програма ше почнє одвївац зоб'яжним виставками народного облєчива, вишивкох и експонатох у Етнографскей збирки, а предлужи ше зоб'яжним покладньом венцох на 17.30

годзин, Службу Божу на 18 годзин и Швєточну Академію у вєчарших годзинох котра почнє на 20 годзин.

Предлужєни и датум отримованя Рутєнїяди – спортскей манифєстаций у змаганю у старих руских бавискох.

Пїята по шоре Рутєнїяди, того року ше отримна у Старих Янковцох, 17. 06. (субота), а у случаю невїгодней хвилї прєложи ше на идуци дзєнь. Пропозиції прїявїованя буду положєни на веббокї Союзу Русинох и Українцох РГ www.sriu.hr и Предстванїка рускей националней мешини Городу Загребу www.rusini-zg.hr, а пошлю ше и шицким зацїкавєним.

Поволюю ше ентузіясти кот-

ри би жадали креїрац лоґо Рутєнїяди же би своєю предкладї послали на е-пошту vijecje.rusinske.nacionalne.manjine@vu.t-com.hr лебо на адресу:

Koordinacija rusinske nacionalne manjine RH,
Vijeća Europe 93,
32000 Vukovar, Hrvatska
Сходы закончєна зоб'яжним заключєньом же би ше пошвидшали конституюваня потребних цєлох котри ше годни по доступних предписаньох вєцєй анґажовац на ришованю чєчущих проблемох при рускей националней мешини РГ як и витворїованю плановиних активносцох на унапрєдзованю живота Руснацох у РГ.

Аґнєтка Балатинац

Здогадованє на чежки часи вигнанства дзеведзешатих рокох у Петровцох

ВИЗНАЧЕНА 20. РОЧНІЦА ПЕТРОВСКОЙ „ДРАГИ НАДІЇ”

Красна и богата, з равнима и краснима полями, вше мала парастохтори зоз велуку дзеку обрабляли ей жем и у своїх хлівох кармели статок, а двори були полни шицкого. Младши робели у фабрикох зложно зоз шицкима. Не патрело ше на націю и виру, будовало ше, напредовало, до обисцох ше куповало цо було потребне, дзеци ше школовали, людзе ше дружели, організовали ше забави. Шицко випродуковане було дзе предац и параста доставали добру цену за свойо продукти, а роботніки у фабрикох мали шорови и добри плаци, синдикати організовали одход своїх членох на моріо... Славония була подруче за котре ше могло повесц же є рай на жеми.

места вигнати першенствено богатши людзе. Документация потвердзує же з валалу були вигнати 115 особи. Медзи нїма: Данил Будински котри за собу охабел два нови хижи, 5 гектари жеми и трактор, Любица Гарди – три хижи зоз хторих два на поверх, 15 гектари жеми, два трактори и два авта, Ана Голік – два хижи, 15 гектари жеми и трактор, Данило Иван – два хижи, 10 гектари жеми, трактор и авто, а ведно зоз нїма и велі други фамеліі котри мали маетки, Пап, Сабадош, Фа, Гарди, Папандриш...

У тот час нашо людзе не вигнати лем зоз Петровцох, але и зоз Миклошевцох и Вуковару, векшим числом богатши фамеліі хтори роками вредно робели и не мишали

на стретнуцу присуствовали и нацивительом ше зоз словами обрацели Томислав Рац, председатель месного одбору Петровцох, Томислав Шарич, заменік городоначалніка Винковцох, поджупан Томислав Тони Жагар, Дюро Бики, председатель жупанийского УХДДР, о. Владимир Седлак, петровски парох, Ярослав Медєши, заменік началніка Општини Богдановци и велі други.

На здогадованє на шицких погинутих у Отечественей войны и на несталих хтори ше ище вше гледаю отримана минута цихосци. З валалу погинули троме бранітеле и шеснац цивилох. Приказани документари филм „Петровци – то ми” у монтажи Андриі Кризманича, о вибеженских часох вигнатих Петровчаньох

Пошвєцєни криж у петровским лєше

нашо – руске. Вsobоту, 24. марца у Петровцох у організації истого здруженя означена 20. рочніца виганяня людзох зоз валалу под символичним меном „Драга надіі”. На 10 годзин у петровскей церкви Покрова Прєсвєтєй Богородици отримана Служба Божє за шицких погинутих и несталих у войны, потим запалєни швички опрез спомин плочи на хижи Кирила Бурчакового, у котрей под час войны мучени велі цивилє. Шицки присутни пошли на теметов дзе положєни венци и квеце пред памятніком погинутим бранітельом и цивилом. Колона предлужєла драгу до лєса гу обновєному „Корпашовому крижу” при хторому 1991. року уштрєлєни 9 бранітеле, а з тєй нагоди обновєни криж благословєни и запалєни швички опрез нього. Збуванє закончєло з колективним врацаньом до будинку Дома култури и розпатраньом Мемориялней хижи Отечественей войны и з ище єдну проєкцию документарного филма „Петровци – то ми”. Шицки спокуси и чежкосци хтори людзе Петровцох прєжили под час войны не месца ше до єдней ретроспєктиви, бо кждє обисце окремна бєшєда и кждє живот виписує свой роман.

Таня Гарди

Колона здогадованя на „Драгу надіі”

Над тим райом дзеведзешатих рокох двацєтого сторочя наднєсли ше чарни хмари. Политичаре почали дзеліц швет по националносци и прєглашовац єдних лєпшима од других, плаци у фабрикох зменшани, криза ше звєкшєвала, людзе страцєли потребне за мирни живот. Шицки тоти збуваня допринєсли початку Отечественей войны 1991. року хтора наймоцнєйше зніщєла мали сримски рай на жеми и праве наш край. Петровци и Петровчанє страдали на вєцєй способи, а окреме були чежки дні цєком марца 1992. року кєд по добре обдуманим плану зоз

ше до политики, а їх найвєкша вина була же мали цо охабиц за оплячкац. Перши раз после 20 рокох од Отечественей войны здруженє горватских бранітельох и добродзєчних борцох зоз Петровцох 25. фєбруара 2012. у сали Соколана організовали шветочну схадзку у знак спомину на погинутих горватских бранітельох. Уводнє слово отримал председатель Здруженя Андрия Кризманич, подзєковал шицким присутним хтори ше прішли здогаднуц чежких часох и поволал на общє прєбачованє и прєдлужєнє живота у мире. Окрем Кризманича

хтори прєжили страхоти и страдали психично и физично. То може зрозуміц кждє котри Отечествену войну прєжил. Остало им ше кельтєльо тримац ведно и медзисобнє ше помагац. У тих часох на помоци нашли им ше Червєни криж, Каритас и велі други організації хтори им помогли же би знова станули на свойо ноги. Гоч и у таких чежких хвилькох дзєпоедни ше тримали своей традиції и кждє хтори могли участвовали у фолклору и отримованю мацєринского язика, прєношєли наш язик на свойо дзеци же би ше не висцєрало гєвто

STJEPAN MESIĆ IZABRAN ZA PREDSJEDNIKA HRVATSKO-UKRAJINSKOG DRUŠTVA

Na redovitoj skupštini Hrvatsko-ukrajinskog društva, u Hrvatskoj gospodarskoj komori 21. ožujka 2012. izabran je novi predsjednik društva Stjepan Mesić. Ispred članova skupštine i Glavnog odbora društva, bivšem predsjedniku Božidaru Markušu zahvalio se Teodor Fricki. Novoizabrani predsjednik Društva Stjepan Mesić sa zadovoljstvom se zahvalio na ukazanom povjerenju. Na redovitoj skupštini Hrvatsko-ukrajinskog društva prisustvovalo je preko šezdeset članova i prijatelja. Tajnik Miroslav Kirinčić na skupštini je podnio izvješće o radu i financiranju Društva u 2011. te je predstavljen usuglašen plan aktivnosti Društva za 2012. godinu. Za vrijeme rasprave o izvještajima govorili su Srećko Ciglenečki, Andrija Karafilipović i Franjo Gregurić. O aktivnostima i suradnji Društva sa Katedrom za ukrajinistiku Filozofskog fakulteta govorio

Novi predsjednik Hrvatsko ukrajinskog društva Stjepan Mesić

je Eugen Paščenko. Skupštini je također prisustvovalo dvadesetak studenata ukrajinistike. U razgovoru je sudjelovao i veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj njegova ekscelencija Oleksandr Levčenko koji je pohvalio rad Hrvatsko-ukrajinskog društva i Koordinacije

društva prijateljstva. U ime Veleposlanstva Ukrajine uručene su dvije zahvalnice, jedna je uručena dugogodišnjem članu Andriji Karafilipoviću, a druga s ukrajinskog Instituta u Ivano-Frankvsku hrvatskoj glazbenoj umjetnici.

Na skupštini su predstavljene brojne aktivnosti Hrvatsko-ukrajinskog društva iz prošle 2011. godine, između ostalog tiskanje knjige Čornobyly - 25 godina poslije (autora Sergeja Burde) u suradnji sa Kulturno-prosvjetnim društvom Rusina i Ukrajinaca Zagreba, i prezentiranje tih knjiga širom Hrvatske. Tiskano je niz zanimljivih naslova zahvaljujući priređivaču Eugenu Paščenku, a jedan od njih je svakako Ukrajinsko-hrvatske književne poredbe. U detaljnom izvješću navedena je i održana svečanost povodom obilježavanja 20. obljetnice neovisnosti i međusobnog priznanja Hrvatske i

Ukrajine. U nastavku prvog dijela skupštine iznesen je plan aktivnosti Društva za 2012. godinu. Slavko Burda predložio je rad u tri sekcije: kulturna, znanstvena i gospodarska, te tiskanje biltena Društva na kraju svake godine. U suradnji s Veleposlanstvom Ukrajine u Hrvatskoj i Katedrom ukrajinistike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu organizirat će se razmjene kulturno-umjetničkih ansambla i grupa iz Hrvatske i Ukrajine. U planu je organizacija više znanstvenih i drugih susreta te tiskanje djela hrvatskih i ukrajinskih pisaca. Ove godine održava se europsko nogometno natjecanje EURO 2012. u Ukrajini i Poljskoj na kojem sudjeluje i Hrvatska. Povodom tog događaja tiskat će se putopis Slavenska zbirka Ukrajina koja bi trebala biti skroman kulturno-turistički vodič Hrvatima koji namjeravaju posjetiti Ukrajinu.

Slavko Burda

МИКЛОШЕВЦІ ПРЕДСТАВЛЕНІ РУСНАЦОМ У ДЮРДЬОВЕ

У Дюрдьове Велька ноц преславена шветочно зоз традицијним рочним концертом народних писнох и танцох тамтејшого КУД „Тарас Шевчеко“ у хторим учествовали шицки секциї. Другого дня Велькеј ноци тото дружтво організовало ретроспективу публицистичней творчосци учителя у пензиї Дюри Лікара. У просторе Рускеј школи нащивительох и госцох привитал модератор Яким Чапко, а потим слово дал авторови котри представел својо осем кніжки: „40 роки фодбала у Миклошевцох“, „70 роки спортскеј діялносци“, „Хроніка Руснацох у Миклошевцох“, „85 роки културней діялносци“, „155 роки школства“, „Най ше не забудзе—Руснаци у Горватскеј“, „25 миклошевски бліскавки“ и „Коліше ше жито класате—газдоване миклошевских Руснацох“. Вирички зоз кніжкох и рецензијох читала Ксенія Лікар. После прешлорочней нащиви Коцура и

Автор Дюри Лікар шедзи у штрעדку

Нового Саду, представяне својей публицистичней творчосци по руских местох у Войводини Дюра Лікар заокружел у Дюрдьове у хторим бул аж пред 50 роками як млади глумец и режисер театралного фалата „Зла жена“ у рамикох КУД „Яким Говля“.

На концу стретнуцох автор својо кніжки подаровал председательови дружтва

Миколови Кухаровому, хтори на памятку Лікарови уручел каталог „Руска одлога“. Тиж так Лікарово кніжки подзелени шицким присутним, а з тей нагоди представени и найновши виданя „Венчика“ и „Новей думки“.

Дзекуюци госцом зоз Миклошевцох Яким Чапко наглашел же попри шицких нешкайших сучасних медийох кніжка незаменліви и тирваци памятник и драгоказ будучим генерацијом о живоце и роботы каждого народу, а учитель Дюра Лікар приклад котри би и Дюрдьовчане требали шлідзиц як способ означованя подіјох зоз својей прешлосци. Приємне дружене предлужене зоз закуску и окрипу, хтору прикрашали облїваче опрез Рускеј школи. Оквицени кочи и конї з рускими ручніками и легіне у калапох з белаву орґону здогадли на прешли часи кед младосц розквітала и чувала обичаї своїх предкох.

Ксенія Лікар

ВЕЛЬКА НОЦ У ГОРОДУ ВУКОВАРУ

Город Вуковар на чолі зоз городоначалніком Жельком Сабоом и Урядом за дружтвени діялносци того року порихтал кратку шветочну програму 4. априла 2012. року у конгресней сали Ружичковей хижи. Концерт мал гуманитарни вельконоцни характер.

По законченю краткей културно–уметніцкей програми подзелени бони у вредносци од 250 куни особом хтори слабшого маєтного статусу и водза ше як порядні хаснователе социјалних средствох Городу. О бриги за своіх материялно найзагроженших гражданох Городу Вуковару шведоча и бони хтори ше гражданам зоз городского фонду дзеля традиційно за Крачун, стипендії за студентох, плацени драгово трошки за автобусни превоз и друге. З тей вельконоцней нагоди городоначалнік наявел и отверанє нових роботних местох у вельким тарговинским обекту хтори у фази будованя у Вуковаре.

У културно–уметніцкей часци програми з тей нагоди указали ше члени танечней групи „Венера” и КУД „Осиф Костелник” зоз Вуковару. За КУД „Осиф Костелник” наступел дзивоцки фолклорни ансамбл у составе: Марія Русин, Оливера Югас, Мина Динич, Николина Дудаш, Елена Кулчицки, Леона Бурчак, Лора Дорогхадзи и Вероника Мудри зоз танцами „Лавривска полка” и „Буковинска полка”, а за хлапцовски дзедцински ансамбл у танцу „Буковински дубоні” наступели Антун Гарди, Матей Бурчак, Витомир Гарди, Матей Мудри и Леон Кулчицки. Хореографіи на сцену поставел Звонко Костелник, а увежбала Ирена Дюдяр.

На самим концу представніки Городу Вуковар на сотрудицтве подзекovali председателки групи „Венера” Йованки Некич Чучкович и председателови КУД „Осиф Костелник” Зденкови Бурчаковому, як и директорки институції у култури Горватски дом Иванки Миличич, и шицким зоз пахами яри пожадали щешліви вельконоцни швета.

Ирена Дюдяр

ВЕЛЬКА НОЦ У ВУКОВАРЕ

вріном пречитал и Вельконоцну винчованку преосвященого крижевского владыки Николи Кекича. Пошвецане паскох и писанкох у церковним дворе було на 8 годзин рано. З оглядом же у Вуковаре ест досц християнох хтори Вельку ноц славя по григориянским календаре дакус жалосци попатрунок на невельке число кошаркох цо неми шведок же нам парохия стари и помали ше розридзе. Заш лем, у добрим розположеню и зоз невельким числом дзецох при одкритих кошаркох можеме ше наздавац же ше не загашиме як християнска заєдніца.

Вера Павлович

ПРЕСЛАВЕНА ВЕЛЬКА НОЦ НАШИХ ПАРОХИЙОХ

Ушицких парохийох Вуковарского деканату Крижевского владичества–Вуковаре, Петровцох, Миклошевцох, Винковцох, Осиєку, Райовим Селу и Пишкуревцох вирніки зоз молитву означели Вельку ноц, а внедзелю, пондзелок и вовторок отримани Служби Божи. Пияток пополадню окончени обряд хованя Исуса Христа зоз покладаньом плащаницы хторе предводзели службуюци парохове. Всоботу вечар отримане Пасхалне бдиніє и Воскресна утриня зоз обходом коло церквох.

У Миклошевцох на Вельку ноц у присустве числених домашніх и госцох зоз других местох Горватскей и Войводини у грекокатолицкей веркви Рождества Пресвятей Богородици на 10,00 годзин отримана Служба Божа котру водзел о. Яким Симунович, парох миклошевски и декан Вуковарского деканату. Под час Служби вон пречитал Вельконоцну винчованку владыки крижевского кир Николи Кекича у хторей наглашене же преславяне Велькей ноци значи преславяне живота котри не ма конца, живота вичного у заєдніцтве зоз Пресвяту Троицу, шицкими святима и Богородицу. Нажаль, велі нешкайши християне забуваю на своєю корені и допушую же би з німа запановали други материялни вредносци цо чкодза шицким. Прето швето Воскресеня Исусового треба похопиц як швето обрацаня гу Господови, швето пребаченя и радосци.

У мено церковного одбору и своєю власне о. Симунович тиж так повинчовал присутним швето зоз традиційним поздравом „Христос Воскрес!”

По Служби у церковней порти пошвецени понад 80 кошарки зоз звичайними едлами.

Пондзелок, на други дзень Велькей ноци, як цо и швечи, млади, а и дзепоедни старши, не забули походзиц по обисцох же би отримали традицию обліваня котре жимна хвиля дакус погубела.

Ксения Лікар

Внедзелю, 8. априла того року у грекокатолицкей парохии Христа Царя у Вуковаре шветочно преславене найвекше християнске швето Велька ноц. Святу Службу Божу служел вуковарски парох паноец Владимир Магоч хтори ви-

ЧИ ВІРЮ Я У ВОСКРЕСІННЯ?

«Христос воскрес! Воістину воскрес!» - лунало в наших храмах під час великодніх відправ. Цей радісний поклик створює особливу атмосферу – без нього Великдень не був би повним...

Але що таке воскресіння? Що саме ми святкуємо? Чому слово «воскресіння» сповнює нас радістю? Можливо, радість приносить приход весни: сонечко, тепло, перші квіти, спів пташок, п'янке повітря і весняний гардероб? Так, це все гарно, але Воскресіння це -

щось більше від весняного настрою. А може це – паска, шинка, ковбаска, сир і баранчик, які благословить священник? Так, вони, безумовно, створюють особливу атмосферу за нашими столами в родинному колі, але і це лише гарний звичай. А ще ми маємо більше вільного часу, їдемо до батьків, дідусів і бабусь, внуків та друзів та маємо нагоду побути разом, сказати, як ми любимо цих дорогих нам людей, подарувати один одному свій час і частинку себе... І це прекрасно!

Та, все-таки, що таке Воскресіння? Що трапилось у римській провінції Палестині 2000 років тому, після того, як напередодні юдейського свята Пасхи був виконаний наказ царського намісника Понтія Пилата, і на хресті був розп'ятий і помер Ісус, учитель із Назарету?

Христове воскресіння є основою християнської віри. Перша Церква згуртовується тому, що вірить у те, що Ісус воскрес і в світлі цієї віри був написаний Новий Завіт. У Посланні до Коринтян апостол Павло пише: «А як Христос не воскрес, то марна проповідь наша, то марна і віра ваша...» Отож, якщо воскресіння не відбулось, то християнство це – жахлива облуда і обман двох тисячоліть. В такому випадку спасіння – вигадка, а смерть – непевний кінець. У людини XXI століття, яка довіряє емпіричним методам пізнання, якій усе потрібно довести експериментом, відеозаписом, свідченням за приписами судової процедури, виникає багато запитань і сумнівів, коли їй пропонують повірити у воскресіння. Чи це не дешева втіха для людини, яка страждає? Хіба це не ілюзія?

Потрібно розуміти, що Христос у воскресінні не повернувся знову до свого попереднього життя, як Лазар, Він

не пережив трішки довшу клінічну смерть, а потім був реанімований, ні! Він воскрес у життя, над яким не мають влади хімічні та біологічні закони, – тож Христос перебуває поза законами смерті. Він воскрес у тій вічності, яку може дати тільки любов. Саме тому Його зустріч з учнями є Його «явленням», тому ті, з якими Він ще два дні тому сидів за столом, його найкращі друзі не впізнали Його. «Його бачать лише тоді, коли Він дає зір, коли відкриває очі і серця, тоді стає можливим розпізнати у нашому смертному світі лик вічної любові, що перемогла смерть», - пише у своїй книзі «Вступ до християнства» Йосиф Рацінгер, нині папа Венедикт XVI. Але як Христове воскресіння торкається нашого життя? Папа пише: «Визнання воскресіння Ісуса Христа є для християн вираженням переконання в правдивості вислову [...] Любов як смерть сильна (П.п. 8,6).» Отож, любов Ісуса Христа до людей сильніша від смерті та життя і є підставою для чогось абсолютно нового – нашого особистого безсмертя. Власне тому, що Він нас полюбив, ми маємо міцну віру і несхитну надію, що після смерті ми зможемо існувати по-іншому, набагато краще, вічно у Христовій любові. І це джерело справжньої радості, яку ми переживаємо на празник Воскресіння.

Сестри Василянки

✿ ZOZ ROBOTI КУД-А “ОСИФ КОСТЕЛНИК” ВУКОВАР

ОТРИМАНА ЗВИТНА СХАДЗКА

В недзелю, 29. априла у простирийох дружтва “Осиф Костелник” у Вуковаре отримана звітна сходзка. На сходзке ше зішло коло дваец членох, цо було досц же би сходзка була реґуларна, а то утвердзела и верификаційна комиссия у сотаве Николи Голика и Мирка Дороказия. У роботним председательству були Зденко Бурчак – председатель, Звонко Барна – член и Любица Гаргай – записнічка. За подписательох записніку избрани Едина Бурчак и Блаженка Тркуля. Звіт о роботі дружтва за 2011. рок поднесол председатель дружтва Зденко Бурчак. Вон медзи иншим назначел же у дружтве активно робели танечна секция (три ґрупи), хор, тамбурови ор-

кестер, драмска и литературна секция. На самим початку 2011. року організовани успішни бал. Секції наступели на рижних манифестацийох и стретнуцох у Осиеку, Вуковаре, Альмашу, Петровцох, Ласлове, Марії Бистрици, Миклошевцох... Финасийни звіт поднесол касир Звонко Барна. Пречитал кельо ше пенєжи достало и кельо ше потрошело, а шицко у складзе з роботу дружтва. Тиж так членом потолковане же ше средства не добива од Союзу, але од Совиту за национални меншини РГ, а вец ше од того видзелюе 20%, так робя и шицки други дружтва, за Союз. И того року ше планує рижни активносци подобни лоньским. Бал за нами, як и даскельо други наступи, а по-

Любица Гаргай, Зденко Бурчак и Звонко Барна

йдзе ше там дзе нас поволаю. Тиж так достало ше средства за манифестацию, а планує ше ю отримац на ешень. У цеку зошиване руского женского облечива хторе барз потребне за наступи нашей дзивоцкей фолклор-

ней секції. Понеже София Югас вишла зоз дружтва и остало празне место у Надпатрацим одбре, на ей место єдногласно избрани Никола Голик.

Любица Гаргай

УСПИШНЕ СОТРУДНІЦТВО СПОЗА ГРАНІЦУ

На поволанку кулско-го РКУД „др Гавриїл Костельник” вуковарски КУД „Осиф Костелник” 25. фебруара 2012. року отримал цаловечарши концерт. То друга по шоре нащива Вуковарчаньох кулским Руснацом хтори своєю дружтво сновали концом 90их рокох.

КУД „Осиф Костелник” представел ше зоз часу свого богатого хорского репертоару понеже кулски Руснаци маю мали клубски простор у хторим нет можлівосци наступиц зоз фолклором. За домашніх, под ровнаньом диригентки Агнетки Тимковой и музич-

Руске културно уметніцке дружтво „др Гавриїл Костельник” основане у фебруару 1996. року зоз цільом очуваня националноґо идентитету Руснацох города Кули. Тераз чишли коло 50 членох хтори робя у вецей секцийох: жридловой мишаней шпивацкей ґрупи под ровнаньом Еуфемії Планкош, рецитаторскей и драмскей секції хтору водзи Амалия Ковач. Терашні председатель Дружтва Янко Такач винесол тогорочни план роботи у хторим зазначене и госцоване членох РКУДа зоз Кули у Вуковаре.

Члаени мишаного хору КУД „Осиф Костелник” Вуковар у Кули

ним провадзеньом Звонка Еделинского, Вуковарчане одшпивали писні: „Премили краю мой”, „За далеким небосклоном”, „Зохабям свой валал”, „Ой под мостом” и

велі други. По законченю програми члени двох Дружтвох предлужели заєдніцке дружене у писні и розгварки.

Вера Павлович

ПЕТРОВСКА «ПАНІ МИНИСТЕРКА» НА 44. МЕМОРИЯЛУ

После премиєри у Петровцох и Вуковаре, драма «Пані министерка» петровского КУД «Яким Гарди» успішно виведзена и на 44. Драмским мамориялу Петра Ризнича Дяді у Руским Керестуре. Мемориял отримани од 13. по 22. април 2012. року. На истим виведзено 14 представи зоз Руского Керестура, Кули, Нового Саду, Суботици, Червинки, Вербасу, Кладзани (Словацка) и Петровцох. Петровчанє приємно несподзивали Керестурску публику зоз преробену и рускому язичку и звичаю приспобену Нушичову «Пані министерку». З оглядом же робота змєсцена до терашньосци, велім є розумліва, а окреме младим.

„Министерка” пред керестурску публику

Награду публики заслужено освоєла Ивана Колбас за добре одбавену улогу министерки. По статистици Пет-

ровчанє на трецим месце по виведзених представох на мемориялу.

КУД «Яким Гарди» зоз драму ма у плану наступиц ище у Миклошевцох, Бикич Долу и

у даєдним месце у Бачкей.

Мануела Дудаш

ШВЕЦЕНЄ ЖИТА У ПЕТРОВСКИМ ХОТАРЕ - ДЗУРЯ

Дваець трецого априла по церковним календару, а тиж так и у шицких парохийох котри по ровную церковни и народни календар, преславене швето св. велькомученіка Георгия. На тото швето у наших грекокатолицких парохийох обичай швецит жито. У требнікох рубрики обряду швеценя жита предвидзую процесийни одход до польох и швецене жита у полю.

Зоз бешеди старших Петровчаньох вецей раз ше могло чуц о тей красней валалскей події. Того року, у догварки зоз сотруднікама, доразене

же, кед нам хвиля дошлебодзи, обновиме тот стари обичай.

По велькей Св. Служби Бо-

жей на 10 годзин, зоз предзваняньом шицких дзвонох, рушели зме ше, после вецей як 30 роки, по улічки Грабик

у напрямє Буилового крижа. При Буиловим крижу, на полю пана Владислава Дітка одбуло ше швецене жита. По перши раз зме у целосци жито швецели по руски. Преклад молитвох достали зме од коцурского пароха о. Владислава Раца. Пре причину же Дзуря того року було у роботним тижню, хибели нам дзеци, омладина и роботніки, алє заш ше лєм красне число вирних, штредней генерації и старших позбєрало преславиц швето.

о. Владимир Седлак

ПЕТРОВЧАНЄ У ВУКОВАРЕ

На други дзень Велькей ноци, у сали церкви Христа Царя госцовала драмска секция КУД “Яким Гарди” з Петровцох, зоз драму “Пані министерка”. Як увод до забави бул кратки наступ дзецинского тамбурового оркестра вуковарско-го дружтва. Вони влонї почали учиц грац, а по тераз научели даскельо шпиванки и то им бул перши наступ пред публику. Наступели Матей Бурчак, Матей Мудри и Антун Гарди. Грац их учи пан Александар Генчич.

Того дня зишло ше красне число людзох. Публика була одушевена з виводзеньом и глуму петровских аматерох. Не хибело ані шмиху, ані аплаузу цо знак и глумцом же їх труд, хтори уложели до пробох, уродзел з богатима плодами.

Тото стретнуце организовали

Премиерне представяне членох музичней секції КУД „Осиф Костелник” – увертира за госцоване Петровчаньох

КУД “Осиф Костелник” Вуковар и Рада рускей националней меншини городу Вуковару.

Гоч на концу у забави пані министерка Живка шицких коло себе розогнала, заш лем шицки после забави, и млади

гудацы и глумци, як и публика остали ведно на приємним друженю.

Любица Гаргай

РОЧНА СКУПШТИНА КУД РУСИНОХ И УКРАЇНЦОХ ВИНКОВЦИ

З ліва на право Микола Пап Данил Перунски и Владо Бесерминї

КУД Русинох и Українцох зоз Винковцох отримало свою рочну Скупштину 27. фебруара у просторийох Дружтва, у улїчки Х. В. Хрватинича 50.

Председатель дружтва Данил Перунски

поднесол звіт о роботи цеком 2011. року. Финансийни звіт поднесла касирка Дружтва Мелания Пап, док финансийни звіт скорей Скупштине препатрел надзорни одбор дружтва и не мал ніяки пригварки.

Активносци Дружтва цеком 2011. року спрам предвидзеного плану о чуваню рускей свідомосци през писню, обичаї и облечиво витворени. Чуванє рускей свідомосци посцигнуте през наступи на наших манифестацийох на хторих ше указує традиційна култура и звичаї, але тиж так и на маифестацийох култури горватского народу як цо на приклад стретнуце у Бабиной Греди дзе Дружтво Русинох и Українцох зоз Винковацох ведно зоз другима горватскимима жридловима Дружтвами Вуковарско–сримскей жупанії наступело як промотивна група, же бизме медзи иншим указали и на богатство и рижнородносц народного облечива и писні шицких жительох нашей Жупанії.

По усваяню поднешених звітох принешени план роботи и финансийни план за 2012. рок зоз наглашеньом же би то требал буц медзи иншим и рок активного пририхтованя за шветочне означоване 20. рочніци од снованя Дружтва хтора ше збудзе идуцого, 2013. року.

Данил Перунски

ШПАК И ОСА

Коло поладня, кед слунко най-моцнейше грало, зоз свойого гнізда вилетла стара оса. Младши оси шлїдзели їй лет и неодлуга ше шицки виросели на узрету черешню. Зоз розпуканих плодох узрети черешньох гладни оси цицкали черешньов сок.

На єдним конаре черешні гойсал ше шпак. Вон ше праве, понад каждой мири, налігал сладки плоди черешні и тераз на мире одпочивал. Кед стара оса збачела шпака вец ше перше злекла, прето же тот вельо векши од їй, але ше дакус познейше, у дружтве числених осох, одшмелела и скричала:

– Трац ше отац, шпаку, то наша черешня! – гварела и вистирчала свойо жаделко.

Шпак ю ані не попатрел. Вец стара оса наказала младим осом же би летали доокола шпака и на тот способ го страшили и допивали му. Понеже ше од допитих осох не могол на мире одпочивац, шпак на концу замахал зоз кридлами и одлетол.

Стара оса потим поважно летала доокола стебла черешні и вихвальовала ше пред младима осами:

– Видзели сце як ше и вельки шпак злекол од мойого опасного жаделка, га?!

Медзитим, неодлуга ше шпак врацел на стебло черешні, але и приведол ято гладних шпакох! Моцни лопот кридлох и веселе гвизданє птицох барз прешрашили рой младих осох, хтори ше у страху захпали до розпуканих плодох черешні. Од страху умерала и до первей гербна и поважна стара оса, котра ше на концу, же би зачувала живу главу, зацагла до якейшик дубки у стеблу старей черешні. За тот час гладни шпаки на стеблу черешні оберали шицко шо-

ДЛУГОКИ ТОТИ ДИЛЬОВИ

длугоки тоти дильови
цо преходза по хотарох
и окраїскох
хтори поцагую
за собу здогадованя
з дзецинства
або и ище скорей
поцагую за собу
здогадованя родительох
прародительох
по бешеди
по легендох
у писньох
и прповедкох
длугоки тоти дильови
по хторих и тераз
кед сцеме крачама
по хторих ше и змагаме
же би не було допито
же бизме не забули
на наших предкох
парастох
хтори тадзи
дрингали з кочами
вицаговали ше з блата
трацели и находзели льовчи
длугоки тоти дильови
дакеди
не були таки пусти
як тераз
кед ше писні на нїх
вещей не чую
лем тракторски галайк
и галайк машинох
цо нашене зазберую

ДЗЕКУЕМ ЦИ МАМО

дзекуем ци мамо
же ши ме сцела
и родзела
дзекуем ци мамо
же ши ме ховала
допатрала
надо мну дзбала
але од шицкого
найвещей дзекуем
тераз тебе мамо
же ши ми до шерца
виру засадзела
же ши ми на уста
молитву зложела
же ши на колєнох
пред олтаром зо мну
Богу ше кланяла
и так ме ховала
дзекуем ци мамо
на велькей любови
и власним прикладу
же до церкви ходзиц
и Богу вериц
найвреднейше
на тим швецє
без огляду
цо людзе гварели
и зоз чим грожели
дзекуем ци мамо

Любица Гаргай

ром, а оголєни черешньово маґочки у вельким числу падали на жем. Кед ше до милєй дзеки нагосцєли, вец шпаки на концу одлетли зоз древа черешні. Кед ше ошведочєла же ситуація на оголєним дрєвє мирна и безпєчна, зоз заклону вилєтла стара оса и бомє мала цо видзиц: цали рой младих осох лєжал мертви або барз покалїчени под стеблом черешні!

– Як ше таке дацо вообщє могло случиц кед ми, оси, у велїх нагодох сплашєли и одогнали чловека, а тераз змє настрадали од там якишик шпакох?! – не могла ше начудовац стара оса.

ПОУКА: Оружїє за битку вибера ше спрам конкретного процивнїка!

Ганча Папандриш Гаргай

ВЕЛЬКОНОЦНИ КОНЦЕРТ У ПЕТРОВЦОХ

Члени КУД „Яким Говля” зоз Миклошевцох

Подросток КУД „Яким Гарди” зоз Петровцох

Пондзелок, 9. априла 2012. року, на други дзень Велькей ноци, у Петровцох було окреме шветочно. Уж по традициї, члени петровского КУД «Яким Гарди» и през культурни змисти намагаю ше звелічац нашо вельки церковни швета.

Того року організовани концерт дзєцинских ансамблх. По старим звичаю у Руснацох, на други дзень Велькей ноци хлапци, легіне, а боме и оженети хлопи ходзели по валале зоз каблами води и облївали дзивчата, дзивки лебо жени, кажде справм свойого возросту. Цали валал бул на ногах. Зменьовали ше пїснї, облїваче, дзивоцки врески и преблеканя. Дзєци ше тому звичаю найбаржей

радовали, а здобуца з облїваньох приповедаю ше и нешка.

Праве прето организаторе дали чєсц наймладшим же би ше указали вирней петровскей публики же не заоставаю за одроснутима. Танєц за танцом, танєц зоз пїсню, танєц през бависко и дзєцинска щиросц нікого не охабели ровнотушим. Шорували ше дзєци мадярского КУД «Петєфи Шандор» зоз Ласлова, КУД «Осиф Костелник» Вуковар, миклошевски КУД «Яким Говля» и дзєци домашнього КУД «Яким Гарди». Петровска публика зоз частима аплаузами наградзовала їх труд, а окреме потримала гєвтих цо пре перши наступ мали трєму. Сєдемдзєшат минути про-

грами велїм швидко прєшло. После програми у Соколани організована вечера и дружєне шицких учашнікох. За тот приємни и шветочно препровадзєни вєчар дзє-

куєме першенствєно наймладшим, а потим и шицким котри помогли у організації.

Мануєла Дудаш

Члени КУД „Осиф Костелник” зоз Вуковару

КУД „Петєфи Шандор” зоз Ласлова

Старша фолклорна група петровского КУД „Яким Гарди”

ЛЮБОВ ҐУ ВЛАСЦИ ВИЧНА ЛЮДСКА СПОКУСА

Петровчанє ше публики предаставели зоз адаптацию комедії Бранислава Нушича „Пані министерка”

Же шмих лічи душу и цело знова потврдзели петровски драмски аматере хтори у своєй непресушней любови ґу драми адаптовали и рускому язичу присподобели „Пані министрку” Бранислава Нушича. Премієра „Пані министрки” була 25. марца 2012. року у просторийох Дома култури у Петровцох. Пред цалком полну салу домашней публики и шицких зацикавених з других местох представел ше вельки и добре порихтани драмски ансамбл хтори може послужити на чєсц шицким Руснацом з того боку Дунаю, понеже у Рєпублики Горватскей нє мамє таке успишне културне дружтво хторе би так витирвало ховало драмску активносц и чувало свой руски язич як цо то петровске КУД „Яким Гарди”.

О добре познатей Нушечовой „Пані министрки”, хтора перши раз на сцену положена давного 1923. року, вельо писане, бавели ю велі маєстрални профєсионални ґлумици. Кєд ше домерковано патра збуваня коло нас хтори рєгулюю живот єдного дружтва и кєд ше дараз упуци до анализи тих рєгуляторох, приходзи ше до спознання же людске дружтво виписусє исти животни напрям, хтори з єдного боку виполнєти зоз традицию, а з другого боку зоз чувством подполней, духовней нємоци хтора будзи велі неґативни карактерни прикмети: од необразованосци, прейґ нарцисоидносци та по шмих доцагнуту власцолубивосц. Власц и єй функция оставаю вше єднаки на тих просторох бє з

огляду на мєнянє часу и мєнох. Вичносц чиста терашньосц.

Петровски аматере на интуитивней линіи таких роздумованьох позберали шицки свойо моци и у режіи Томислава Раца (длугорочного петровского аматера хтори по тераз нє мал даяке режисерске искусство) текст присподобели нєшкайшим, горватским политичним обставиним хтори иду „на руку” такей адаптациі, та ше за поняцє Влади хасную добре познати поняца «Марков трґ» и «Пантовчак». На тот способ кажди биватель нашєй жеми може зоз вельким задовољством нагадавац хтору би особу зоз актуалней власци поровнал зоз особами у комедії.

Главну улогу бавела успишна петровска аматерска ґлумица Ивана Колбасова хтора ше уж вєцєй раз доказала як успишна комичарка. У виводзєню Ивани Колбасовой Живка министрка достала єдну окремну розбавеносц валалского типу. Пред нами ше отвера швет по вчєра валалскей, а нєшка уж малогражданскей жени хтора лєм цо поумивала руки и твар зоз чєжких валалских роботох и тераз уж ма и служніцу, а сцєла би ше насладзовац у власци и моци хтору власц ноши. Буц цали час пред очми публики чєжки задаток, алє

тєй добрей аматерскей ґлумици ше удало тримац повагу публики без претаргованя и виволовац спонтани щире аплаузи.

Улогу министра дєбитантски одбавєл Мирослав Колбас. З оглядом же слово о епизодней улоги нє було и нє могло буц нїяки препущєня. Окремни потенциал указал аматерски драмски подросток хтори ше уж доказовали у младежских и дзєцинских драмских фалатох.

Улогу Дари (оданєй министерскей дзивички) одбавєла Ирена Надь у чїим наступу

Блаженка Мудри у улоги Живковой нини

хибєло кус живосци, найскорєй прє драмске нєискусство – з часу на час публики нє яснє же ше моцнєйше и одлучнєйше нє зопрє задуманому, присилному, другому одаваню по мацєрових жаданьох. У улоги Томи (министерского жеца) зявєл ше Давид Морган хторому улога досц добре швєчєла. Министерского сина бавєл Кристиян Мєдєши хторому костим бул сучаснєйши як остатку ансамблу и то дакус бїє до оч. Шмих и спонтани аплаузи виволало зявїюванє добре костимираного др Нинковича у виводзєню длугорочного петровского драмского аматера Владимира Дудаша

Кристиян Мудри зоз транспарентом у улоги министрского сина

Уводна часц комедії скорєй здобуваня власци

Ирена Надь и Давид Морган у улогах министерскей дзивки и жеца

хтори тиж так порихтал и музику за текст. Министерску служницю Анку удатно и розбавено на бини витворела млада петровска аматерка Анита Надь (на окремно добрей гестикуляції и живописносци у епизодней улоги тей надії петровского драмского подростку може ше винчовац). Добре скрити у шмишних шматах зявел ше и почесни конзул од

витворени проект хтори при публики виволовал габи шмиху и на хторим треба винчовац нашим Петровчаньом финансвал як и велі други проекти КУД „Яким Гарди” зоз Петровцох, Совет за национални меншини РФ.

Вера Павлович

Томислав Рац у улоги бачика и Ивана Колбас у улоги министерки

Владимир Дудаш у улоги др. Нинковича, Живкового любовніка

Анита Надь перша з ліва у улоги служницї Анки

Марияна Вовк перша з ліва у улоги министерского гласніка

Никарагви у виводзеню Мирослава Лехолата хтори и сценограф драми. Улогу Живковой нини одбавела Блаженка Мудри, а „конкуренцию” и бувшу министеркову пайташку Нату, одбавела Миряна Токарский (чкода же за тоти два талентовани длугорочни аматерки з тей нагоди не було дзе указац свой талант). Министерских службенікох, тиж так у епизодним положеню бавели: Жофу - Таня Гарди и Марияна Вовк (хлупца хтори до министерства ноши червену кравату). Улогу бачика Томи, Живкового бачика режисер охабел себе та ше и вон нашол зоз двох бокох бини. Треба надпомнуц же за таки успишно

Мирослав Лехолат, перши з правого боку у улоги конзула од Никарагви

ЦИФРОВАНИ ВАЙЦА У ФАРБОХ ГОРОДУ

Члени КУД Руснацох Осиек и подросток КУД „Яким Говля“ пред штандом КУД Руснацох Осиек

У Осиеку, уж традиційно, дзень пред Квитну недзелю, 31. марца, отримана манифестация „Цифровани вайца у фарбох городу и квитни корзо“.

На манифестации учасц вжало вецей як 50 здруженьох зоз городу Осиеку, а медзи нїма було и КУД Руснацох Осиек. Представяли ше национални велькопосни и вельконоцни едла. КУД Руснацох представело едла котри ше ноши на пошвечане, на Паску, але ше ту нашло и капуцанїки, кромплянїки, затрепанци зоз сиром, белюши..., бо граждане Осиеку

уж звикли на тоти едла такед их ше не порихта, гваря, цошка им хиби.

Госци КУД-а Руснацох бул подросток КУД „Яким Говля“ зоз Миклошевцох котри наступели зоз танцом „На желней травки“ и шпиванку „А на нашим мосцичку“. За найкрасше ушорени штанд вибрани штанд Матки Словацкей, а за найкрасшу писанку вибрана писанка Дружтва за заштиту од диябетесу.

Квитни корзо мал дакус иншаки програм як звичайно та ше дзеци з Осецких дзецинских заградкох не шпа-

цирали по городу, але пооблекани до костимох котри представляю даяки квет, циф-

ровали вельки писанки пред конкатедралу св. Петра и Павла. **Агнетка Балатинац**

Подросток КУД „Яким Говля“ на сцени манифестации „Цифровани вайца у фарбох городу“ у Осиеку

Зденко Сивч и Владо Еделински за штандом КУД Руснацох Осиек

Квитни корзо – мальоване писанкох дзецох зоз осецких дзецинских заградкох

✿ ДРУЖТВО НАШО ДЗЕЦИ МИКЛОШЕВЦІ

ДЗЕШЕЦ РОКИ РОБОТИ ЗОЗ ДЗЕЦМИ И ЗА ДЗЕЦИ

Того року Дружтво Нашо дзеци Миклошевци означело дзешец роки своєї діяльності. О перших роках роботи Дружтва, проблемою и до-сцигнутох бешедовали зме зоз учительку у пензії, председа-тельку ДНД Миклошевци, Марию Папугову хтора була главни инициатор його снованя.

– Як сце пришли на идею снованя Дружтва и яки були початки ДНД Миклошевци?

– Дружтво Нашо дзеци Миклошевци регистроване 2. априла 2002. року. То бул час кед ше людзе, хторих война розошала по цалим швецце, врацали до свойого валалу, але ше не могли зблїжиц. Валал бул подзелени, людзе були одчуждени, дзеци ше медзи собу не познали. Нашо Дружтво мало за ціль зблїжиц родичою и дзеци през рижни креативни активносци и бависко. Робота почала, так повесц, од нули, не мали зме ані просторийю за роботу, ані потребу опрему, лем стари школски карсцелї и лавки. Але, мали зме добру дзеку и ентузіязем, знали зме же робиме цошка добре и хасновите, гумане и благородне на радосц дзецом и їх родичом.

– Од кого сце добили помощь при організації и як ше финансирує нешка у таких чужчих сацох?

– Наша робота не остала незбачена и була наградзена. Добили зме опрему од иноземних організаційою зоз Белгії, Австрії и Америки. Вони помогли не лем опремиц наш куцик, але и оспособиц водителюю и председателю за цю квалитетнейше окончоване роботи. Мали зме можлівосц унапредзовац свойо знаня и креативносц на семинарох хтори організовал Союз Дружтвою Нашо дзеци РГ. Дараз зме добивали помощь и од жупанії. Нешка нам лем помага наша општина зоз 1000 куни рочно. Знаходиме ше як можеме, углавним хаснуючи природни материяли.

– Дружтво не може дійсновац на роботі лем єдней особи.

Мария Папуга учителька – инициатор снованя ДНД у Миклошевцох

Хто вам найвещей помагал при роботі?

– Треба наглашиц же од самого початку ДНД було и остава волонтерска организация и шицки хтори робели зоз дзецми робели то задармо. Од самого початку найвекша помощь и потримовка була учителька Мария Хома, хтора була и перша водителька «Играоници». Познейше зме мали барз креативни водительки Блаженку Бики, Илияну Хома, а нешка то Леся Мудри. Ище бим сцела визачиц нашу рахунководительку Марию Филипович хтора шицки дзешец роки свою длужносц окончує волонтерски, але барз фахово и одвичательно.

– Як родичи прилапели Дружтво?

– На початку були барз зацикавени, мацери ходзели до «Играоници» ведно зоз дзецми. Ту мали нагоду зблїжиц ше, побешедовац, одпочинуц ше од каждодньових бригох. Шицко ше робело зоз задовољством и ентузіязмом, цали фамелії приходзели на роботни акції, за

кажди преслави, а дараз и за обични дні, мацери пекли колачи. Рахуєме же у тим спектру Дружтво виполнело єдну од своїх основних задачою – зблїжиц родичою и дзеци.

– З якими ше проблемами ДНД стрета нешка?

– Главни нешкайши проблем Дружтва то мале число дзецою у валале. До «Играоници» просеково приходза 5 – 7 дзеци у возросту од 3 до 10 роки, а зоз таку мишану групу барз чужко робиц. Родичи, нажал, вше меней участвую у роботі Дружтва, цо за собу водзи и слабшу заинтересованосц дзецою

– Хтори вашо акції и проєкти можеце окреме видзелїц?

– Як член Союзу ДНД нашо Дружтво роби по його предкладою и совитою. Наша «Играоница» и подобова роботня робя два раз тижньово по два години. Резултати тей роботи видза ше на виставою хтори організуєме каждого року у рамикою миклошевскей манифестациї.

Рочни план роботи Дружтва

уклучує рижни активносци хтори по можлівосци пробуєме означовац на, дзецом и родичом, цо интересантнейши способ. Означуєме Медзинародни дзень фамелії з вилетами и єднодньовними екскурзиями родичою зоз дзецми; Дзєцински тидзень у Републики Горватскей, Медзинародни дзень дзецка; організуєме маскенбали и Дзень бависка. Прешлих рокох мали зме барз успишни акції предаваня колачою, крачунских винчованкою и анжелкою. Шицки призьберани пенєжи хасновали ше за потреби Дружтва.

Зоз свою дзешецрочну роботу и витирвалосцу доказали зме же можеме буц успишни, бо нашим дзецом треба таки мали куцик за бавене и дружење, а то ше окреме одноши на предшколски дзеци.

И ми жадаме миклошевскому Дружтву Нашо дзеци ище велї успишни роки роботи зоз дзецми и за дзеци.

Леся Мудри

КАТАЛОГ II НОВА ДУМКА 100–150

Знагоди 40. рочніці часопису и Редакції “Нова думка”, з друку вишол Каталог II Нова думка 100–150 и то дуги каталог по шоре. Перши каталог вишол 1996. року, а у нїм облапени виданя “Нова думка” – 100 числа, “Венчик” 16/17, 1. и 2. число алманаху “Дукми з Дунаю”, та други виданя Союзу, як и виданя на горватским язичу хтори у своїх змистох мали значнейши теми о Руснацох и Українцох.

Каталог II состої ше зоз штирох часцох: часопис “Нова думка”; часопис “Венчик”; алманах “Дукми з Дунаю”; кніжки и други виданя. Тексти уводних словох друковани троязично: на руским, українским и горватским язичу. Часопис “Нова думка” обробени од 101. числа, хторе вишло 1997. року, по 150. число видане 2009. року. Тота часц ноши назву “Насловни боки и змисти”. Ту на 70 бокох скенированы насловни боки назначених числох часопису и їх змисти, точно так яки були издавани през прешли час, без ушорйованя и дорабяня. Потим, по азбучним шоре, на штирох бокох дати попис менох шицких авторох статьяох и прилогох, хтори ше дзе находзи. Шицко подробно и педантно обробене.

“Венчик”, часопис школярох и младежи Русинох и Українцох РГ обробни од числа 18. виданого 1997. року, по 50. число хторе видане 2009. року. Тиж так як и “Нова думка” представени є з ске-

нированыма насловними боками и змистами, та з кратким толкованьом на початку.

Алманах “Дукми з Дунаю” облапени од 1. по 12. число (гоч 1. и 2. число обробене и у першим каталогу). Ту тиж так найдземе насловни боки и змисти шицких 12 числох алманаху.

У остатней часци хтора забера вецей як половку кніжки, а кніжка друкована аж на 448 бокох, находза ше 58 наслови рижних кніжкох. Тота остатня часц подзелена на три часци.

У першей ше находзи видавательство Союзу од 1996. по 2010. рок. Ту ше находза

29 наслови, скенированы насловни боки и змисти кніжкох Союзу з краткими коментарями о змисту и авторови кніжки. Коментари и прикази кніжкох друковани двоязично, на язичу на хторим кніжка друкована и на горватским язичу. Кед же кніжка друкована на горватским язичу вец и на язичу етносу на хтори ше одноши тематика кніжки. На першим месце находзи ше Каталог 100 – Нова думка.

Друга часц одноши ше на видавательство членох Союзу, сотруднікох и подобних сотрудніцких асоцияцийох. Ту скенированы 22 насловни боки и змисти з краткими

коментарями.

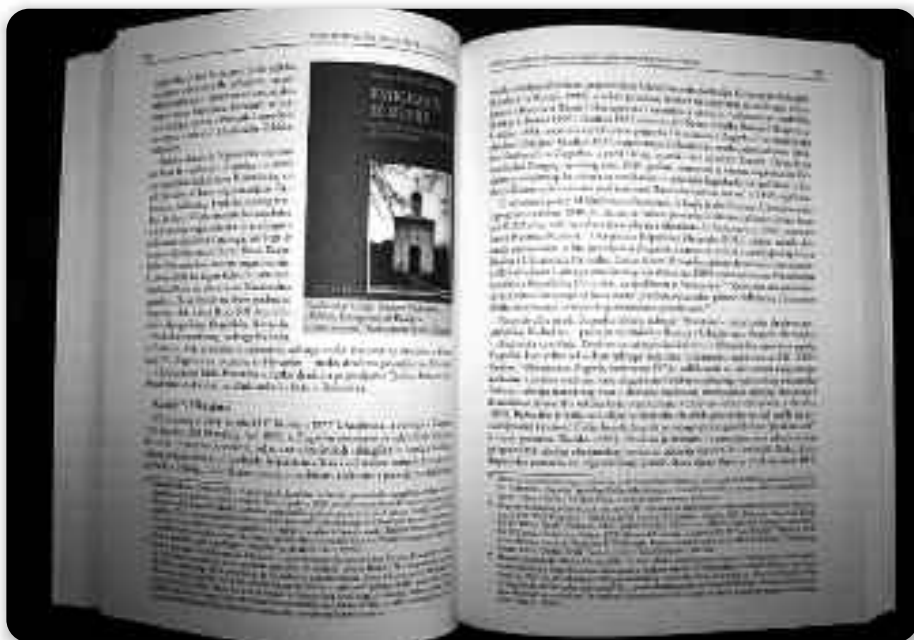
У трецей часци друковани наслови на горватским и других язичох зоз значнейшими змистами темох о Руснацох и Українцох. У другей и трецей часци облапени лем гевти кніжки з хторима автор и редакция “Нова думка” розполагали и були им доступни. Автор и того Каталогу Гавриїл Такач, а видаватель Союз Русинох и Українцох РГ и Друкарня “Паук” д.о.о. Илача. За издавателя Любица Морган; редакторка Вера Павлович; лекторе Мария Хома, Леся Мудри и Вера Павлович; автор рамикох и компютерски обробок Желько Дебелюх. Друкованє помогнул Совит за национални меншини Републики Горватскей.

И цо повесц на остатку. Тото обяжне діло на пиху не лем тим цо на нїм робели, але и шицким нам хтори жиєме ма тих просторох, хтори зме, або маме даякей вязи з Руснацами и Українцами. Ту ше на єдним месце видзи яка богата наша културна творчосц. Понеже тексти обрабяни троязично доступни су векшому числу читательох, а хтори зацикавени за тоту тематику. Податки з того Каталогу можу послужит людзом хтори вигледую историю лебо литературу, а тиж так и за обробку матурских и дипломских роботох, як и за особне вигледованє и дознаванє о конкретних темох хтори одредзены особу цикавя.

Любица Гаргай

PREDSTAVLJENA KNJIGA NACIONALNE MANJINE U ZAGREBU

Hrvatski Institut za migracije i narodnosti u Zagrebu je 3. ožujka 2012. pred stotinjak uzvanika predstavio knjigu Nacionalne manjine u Zagrebu. Na promociji održanoj u prostorijama Tribine Grada Zagreba na Kaptolu 27, prigodno predstavljanje sadržaja knjige održali su autori Dragutin Babić, Filip Škiljan i Drago Župarić-Ilijić, te recenzent Siniša Tatalović (suradnik recenzenta Save Bogdanovića), urednik Dino Mujadžević i nakladnik Ilija Ranić. Knjiga je tiskana u nakladništvu kuće Plejada iz Zagreba, a samo tiskanje ove knjige potpomogao je Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba. Knjiga od 416 stranica (popraćena fotografijama) podijeljena je u četiri glavna poglavlja ravnajući se prema istraživačkom radu tri navedena autora. Povjesničar Filip Škiljan piše pod naslovom Kratak pregled povijesti nacionalnih manjina grada Zagreba. Sociolog Drago Župarić-Ilijić piše pod naslovom Kulturni, medijski, obrazovni i religijski aspekti manjinskog života u Zagrebu, dok njegov kolega Dragutin Babić svoj rad započinje s naslovom Sociodemografska struktura, nacionalnomanjinski identitet, socijalni kapital. Posljednje poglavlje nosi naslov Prikaz i analiza fokus grupa. Knjiga završava Zaključnim razmatranjima i sažetim biografijama autora. Skupina znanstvenih istraživača iz Instituta za migracije i narodnosti istražila je sve bitne aspekte položaja, djelovanja i perspektive nacionalnih manjina u Zagrebu. Uz kratak povijesni pregled, prikazani su organiziranost, te obrazovno, kulturno, re-

ligijsko i medijsko djelovanje nacionalnih manjina. Analizira se njihov nacionalnomanjinski identitet i percepcija ugroženosti, a posebna se pozornost posvećuje socijalnom kapitalu. Donose se i sažeti životopisi poznatih Zagrepčana - pripadnika nacionalnih manjina. U slučaju devet manjina koje imaju svoja vijeća nacionalnih manjina (Albanci, Crnogorci, Romi, Bošnjaci, Česi, Mađari, Makedonci, Slovenci i Srbi) provedeno je istraživanje putem fokus grupa, u čijem su radu sudjelovali predstavnici tih manjina. Rusini i Ukrajinci spomenuti su više puta pod različitim naslovima te se navode tumačenja ili društveno-političko djelovanje različitih aktivista u razdoblju od doseljenja pa sve do danas. Posebnu pozornost u knjizi privukla je Prosvita - prvo ukrajinsko društvo u Hrvatskoj koje u ovoj 2012. godini obilježava 90. obljetnicu osnutka, te Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba (1972.) koje ove godine obilježava 40. obljetnicu.

U prvom dijelu knjige povjesničar Filip Škiljan piše o aktivnostima Ukrajinaca i Rusina u Zagrebu kroz prikaz sadržaja publikacije Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba, koju je svojim autorskim tekstovima pripremio i uredio Slavko Burda. U istoj knjizi citiraju se i individualni članci drugih autora poput Miroslava Kiša, Borisa Graljuka, Bogdana Liskog, Gabrijela Takača i drugi. Na 81. stranici knjige Nacionalne manjine u Zagrebu sažeto je opisano do-

seljavanje Ukrajinaca te njihovo djelovanje u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenca te Kraljevini Jugoslaviji. Nadalje, u osnovnim značajkama na stranicama 98., 108. i 109. spomenuto je djelovanje Ukrajinaca u Drugom svjetskom ratu te u socijalističkoj Jugoslaviji. Pred kraj prvog poglavlja, na stranicama 123. i 124. zabilježeno je djelovanje Rusina i Ukrajinaca u demokratskoj Hrvatskoj nakon 1991. godine.

U drugom dijelu knjige koji je pripremio sociolog Drago Župarić-Ilijić, na stranicama 154., 155. i 156., obrađen je širi prikaz o kulturno-prosvjetnim aktivnostima Rusina i Ukrajinaca u Zagrebu i Hrvatskoj. U rubrici koja posebno obrađuje odgoj i obrazovanje nacionalnih manjina, na 183. stranici, Rusini i Ukrajinci se spominju kao primjer drugim manjinama jer po modelu C imaju program kojim uspješno uče vlastiti manjinski jezik, povijest te primjereno razvijaju manjinsku kulturu. Na stranicama 214. i 216., objavljeni su tabelarni prikazi popisa stanovništva iz 1991. i 2001. godine u kojima su također navedeni Rusini i Ukrajinci. Na kraju knjige zabilježeni su citirani autori, urednici i korištena literatura. Od ukrajinskih i rusinskih publikacija navedeni su slijedeći naslovi: Rusini i Ukrajinci u Republici Hrvatskoj (1994./'95.), Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba - 25. godina (1997.), Hrvatsko-ukrajinsko društvo (2005.) i naslov Bilo je časno služiti Hrvatskoj, njezinom narodu i nacionalnim manjinama (2008.).

Sergej Burda

* МИКЛОШЕВЦИ – ЄДНО СТОРОЧЄ ЗОЗ РУСКИМА УЧИТЕЛЯМИ

НОШИТЕЛЄ КУЛТУРНО–ПРОСВИТНИХ АКТИВНОСЦОХ (2)

Пре одход учителя Янка Костелника до Вуковару работа скоро у шицких напрамох стагнуе, але то не потирвало длуго. Уж шлїдуючого школского року до Миклошевцох приходзи учитель Мирослав Джуджар и женї ше зоз учительку Ану, а по одлуки Просвитного совиту котару Вуковар, за учительох окрем Ани и Мирослава Джуджарових поставени и учителье Любка и Владимир Будински. Так од ешенї 1954. року у Миклошевцох були шверо руски учителье, а школского 1955./56. року после одходу Ани и Мирослава, а неодлуга и Любки и Владимира Будински, їх место забираю Елена и Димитрие Лендер, хтори ту службу по 1961./62. школски рок. У тим чаше у миклошевскей школи настава ше одвивала у шицких осем класох зоз горватским лебо сербским языком, а години руского языка не отримовани. Попри учительох Лендерових у валале службовали и учителье Анка Пистор и Дьока Томич.

о. Яким Симунович

Школского 1961./62. року за учителя до Миклошевцох приходзи Дюра Лікар, а рок познейше и Мария Папуґа. Од школского 1964./65. школяре висших класох на наставу путую до Централней школи до Сримских Чаковцох, а 1967. року Скупштина општини Вуковар приноси Статут о хаснованю языка дружтвеного штредку спрам хторого до порядней настави уведзене и виучованє руского языка. Пре релативно мале число школярох формовани штири комбиновани

Ксения Лікар

оддзелєня. Наставу водзи учителька Ксения Лікар, а у класней настави робя учителье Мария Папуґа и Дюра Лікар дзе наставни язык горватски або сербски. У тим чаше у перших штирох класох було 40–50 школярох, а подобне було и у висших класох. За виучованє мацеринского руского языка и националней култури хасновало ше учебніки и дзепоедни педагоґийни приручніки хтори видавал Завод за видаванє учебнікох Нови Сад як и фахову помоц

Дюра Лікар

з боку Покраїнских педагоґийних совитнікох, док ше таке роботне место не установело при Союзу Русинок и Українцох Горватскей. Зоз таким організованьом и у Миклошевцох ше запровадзуе вертикала образовно–воспитного процесу з тим же после три–штири рочного перебуваня у дзезинскей заградки и законченей основней школи велї миклошевски школяре предлужую школованє у штредней школи у Руским Керестуре, найчастейше у гимназиї. По 2011. рок кадровски пременки у миклошевскей школи не було так же континуитет службованя руских учительох у тим нашим валале тирвал полни сто роки односно у Миклошевцох службовали: Йоаким Костелник, Янко Костелник, Ана (народзена Костелник) и Мирослав Джуджар, Любка и Владимир Будински, Елена и Димитрие Лендер, Ана Мудри, Мария Маґоч, Наталия Гнатко, Мария Папуґа, Ксения и Дюра Лікар и Мария Хома. Од 1997. року у порядней настави ше находза и години виронауки, а преподаваче були о. Михайло Режак и о. Яким Симунович. У предходних шорикох наглашели зме же перши руски учитель домашнього походзєня, хтори службовал у Мик-

Учитель Дюра Лікар зоз школярами 2. и 4. класи 1962. року

Мария Хома

Мария Папуга

лошевцох, бул Йоаким Костелник. Вон як учитель у тим нашим валале од 1911. року робел 37 роки и за тот час охабел глібоки шліди у вкупним розвою, работи и живота миклошевских Руснацох. Року 1961. до валалу пришол як учитель робиц родзени Миклошевчань Дюра Лікар, неолдуга пришла учителька Мария Папуга народзена Карач и лем даскельо роки познейше учителька Ксения Лікар народзена Чизмар. Три „учительски сили“ за валал значели вельо. Од першого

дня службованя попри школских обовязкох стаемни су члени и руководителе дзепоедних секцийох КУД „Яким Говля“, а учитель Лікар и у Спортским дружтве „Русин“. През период од скоро 30 роки учительки толковали главни улоги у вецей театралних фалатох, пририхтовали рецитаторох, а учительови Лікарови помагали и у работи фолклорней секції. З єдним словом поведзене – були ношители культурно-просвитней работи у валале през цали период службова-

Вони трою – Мария Папуга, Дюра и Ксения Лікар охабели глібоки шліди у своєї 40–рочней культурно-просвитней работи у Миклошевцох

Учительки Мария Хома и Ксения Лікар зоз школярами 2. и 4. класи 2008. року

ня по одход до пензиї у першей децениї того сторочя. На концу поведзме ище тото. Од приходу учителя Йоакима Костелника по нешка прешло ровно сто роки. Континуитет руских учительох у Миклошевцох не бул претарговани до того року. Нажаль тото ше случело, мушело лебо не. Яки пошлідки буду пре факт же Миклошевци вецей не маю руского учителя укажу наступни роки, а невидному стану у велькей мири помагаю и демографски обставици. Остатніх рокох число Руснацох ше у Миклошевцох зменшало на коло 270 зоз тенденцию наглого опаданя цо ше тиж одражує на число школских дзецох и число младежи.

Дюра Лікар

ГАЛИЧ И ГАЛИЧИНА У МРІЙОХ И РЕАЛНОСЦІ (II)

Жителе Киевской Руси, а то найдавніші нашо предки, були Русини. Зоз истим меном, але на свой способ, наволовали их и сущедни народи. Од жителюх Киевской Руси през историю настали три славянски народи – Русияне (Руси), ми их скорей волали «Велькоруси», Били Русини (Билоруси) и Українці.

Под час національного будзєня и препороду, Русини котри жили на своей жеми, але були под власцу Царской Русії, под впливом Тараса Шевченка (1814–1861) здобуваю власну (окремну од Русиянох) націоналну свідомосц, наволовали ше Українцями. Були на становиску же су не Руси (Велько Руси), але окремини народ по бешеди, обичайох, традиції, фольклору, облечиву... Розличних од себе их тримали и Русияне, та их наволовали Малоруси... (Цо, у велім значело прости, заостати, некултивовани у одношеню на Русиянох, котри ше тримали за Велькорусох!)

(«Русь» була стара назва українской держави зоз престолніцу у Києве. Кед ше як «русски» народ почали наволовац москальски князове котри завжали нашо жеми, наш народ ше наволат українски, а свой край Україна».)

Значи, нешкайши Українці споконвични Русини. Українці нове мєно Русинох, жителюх Киевской Руси. Старе мєно Русини, Руснаки ше хасновало ище и на початку XX сторочя у Галичини, а затримал го руски народ хтори остал звонка українской держави после Другей шветовой войны.

З НАЙДАВНЄЙШЕЙ ПРЕШЛОСЦІ НАШОГО НАРОДУ

Славяне ше дзелєли на племена, коло Києва були – Поляне, на лівим побережю Дніпра – Сиверяне, на заходу од Києва – Деревяне, Дулеби и Горвати, далєй на югу Тиберци и Уличичи. Каждє племе мало свойого княза. Коло важнейших питанюх сходзела ше Рада.

I. КНЯЗОВСКИ ЧАСИ

Українска держава у князовским чаше була найвекша держава у Европи. Вона ше пресцерала од рики Тиси за Карпатами и Сяну у Галичини аж по Волгу на востоку, од Балтицкого моря на сиверу

по Кавказ и Чарне морїю на югу. На чолє держави бул княз. Вон ришовал шицки питаня, а радзел ше з Раду боярох. Жительство ше занімало зоз земледїлством, статкарством, ловом и риболовом. Обовязки спрам держави хлєбороби подмирювали зоз скору, медом, хлєбом и зоз животинями. Кед держави грожела опасносц, шицки брали оружє до рук. Князове ше старали за розвой ремеселнїцтва, за образованє, будовали вельки храми.

Київска Рус (1054–1242)

Перши княз рускей жеми, Руси бул Олег.

Олеґ князовал у Києве од 882. по 912. рок. После його шмерци київски княз бул Игор. Игорова жена Олґа (945–957) барз ше вимсцела Деревяном пре шмерц княза. Олґа перша од українских владарох прияла Христову виру.

Син Игоров **Святослав** (957–972) бул шмели бойовнїк-заберач.

Володимир Вельки (978–1015), син Святослава утвердзел гранїци держави. У 981. року зоз Галичини вигнал Полякох и основал город Володимир. Под час його владаня у 988. року прияте христіанство.

КИЇВСКА ДЕРЖАВА ПОСЛЕ ШМЕРЦИ ЯРОСЛАВА

Ярослав Мудри (1015–1054) предлужел діялносц свойого оца Володимира Велького. Пред шмерцу територію України подзелєл медзи своїма синами.

Памятнік Княгині Олґи у Києве

После шмерци княза **Ярослава Мудрого** Київска держава подзелєна на шейсц князовства: Київске, Туривске, або Пинске, Черніґовске, Переяславске, Волинське и Галицке.

Найстаршого Изяслава, Київского княза младши браца не сцели слухац, жем ослабла и почали ю нападац Поляки и Половци.

За єдносц и силу України борел ше Ярославов унук, **Володимир Мономах** (1113–1125). Вон розширєл гранїци держави аж по Дунай. После його шмерци княз бул **Мстислав**. У борби з Половцями преславел ше **Игор Святославич**. У 1185. року з войску нападнул Половцох. Його поход описани у «Слову о полку Игоревим». Медзисобна борба насліднікох Володимира Мономаха ослабєла моц держави, цо хасновали Половци и пустошєли жем.

Князове сиверних жємох почали сами стваряц свою моцну державу зоз престолніцу у Суздаљу, а потим у Москви. Накадзи наслідніки з роду Володимира Мономаха, потомки його сина Юрия з далекей жеми забули на свой род и походзєне и звикли ше на нови звичаї – Україна за нїх постала цудза. Їх городи були Суздаљ, Володимир над Клязму,

Ярослав Мудри

а потим Москва. Суздальски князове були неприятеле Києва, сцели го завжац. У 1169. року суздальски княз **Андрій Боголюбский** завжал Київ, знічтожел го и шицко вредносне однесли до Московщини.

Други неприятель цо знічтожовал українски жєми були Монголи/Татаре. Монголи 1240. року завжали и зруйнували Київ и швидко завжали українски жєми.

ГАЛИЦКО-ВОЛИНЬСКА ДЕРЖАВА

Заходни жєми у чаше **Володимира Велького** були у составе Киевского князвства. После його шмерци постали два вельки князвства – Галицке и Волиньске. У Галичини були князове троме браца, унукове Ярослава Мудрого: **Рюрик, Володар и Василько**. Вони брали свою жєм од Полякох и Мадярох. Познейше княз **Володимирко** за главни город вибрал Галич над Дністром. Його син **Ярослав Осмомисл** розширел граніци аж по Дунай, дзе було основане место Мали Галич (нешка румунски Галац). Медзитим, синове Ярослава Осмомисла не знали владац зоз свою жєму.

Княз Роман бул княз обединєного Галицко-Волиньского князвства (1199–1205)

У Володимиру на Волиню бул княз **Роман Мстиславич**, котри ше преславел у борби зоз Половцями. Зрозумел и спознал же моц держави у ей зєдинєню и ришел шицки українски жєми зєдиніц. У 1199. року вигнал непорядних князох зоз Галичу и зєдинєл Волинь з Галичину до єдней держави. Мудро владал, бра-нєл хлєборобох од насилства боярох. Намагал ше гу Галицко-Волиньскей держави приключіц и заходни руски жєми та почал войну зоз Поляками. Погинул 1205. року недалеко од Сяну, поховани є на Крилосу у Галичу.

После шмерци княза Романа остали двоє малолітні синове, Данило 4 роки и Василько 2. Же би зачувала державни престол своїм малолітним сином гдова Ана положила их под вазалну зашциту угорского краля и малопольского княза. Данилово вихованє звєрене мадярскому кральови Андрійови II, а Василько виховани на князовским дворе у Кракове. Медзитим, мадярски краль и малопольски княз «забули» на свою обовязку и догварели ше подзеліц Галицко-Волиньску жєм, (Галичину Мадяром, а Волинь Поляком), а зложени и династийни союз, на престол Галицкого князвства поставени син угорского краля Андрія II – Коломан, котри мал лєм 6 роки и мал ше оженіц зоз малопольску принцєзу Соломию, хтора мала лєм 2 роки. На тот способ Галицке князвство постало кральовина и вошло до составу Мадярскей. Кєд одросли, браца Данило и Василько зложно започали борбу за жєми своего оца Романа. Данило 1239. року завжал Галицке князвство, а Василько Волинь. Князове Данило и Василько жили у злагоди и пановали у своїх часцох князвства, але ше тримало же старши Данило глава держа-ви.

Син княза Романа, **Данило (1205–1264)**, насампредз з борбу обновел и змоцнєл оцово и своео князвство бо ше му процивели галицки бояре. Док бул малолітні, Мадяре и Поляки мали у своей власци Галич и вимагали вельки обовязки од селянох. Аж по длугей борби Данило Галицки запровадзєл порядок у своей держави. Указал ше як способни владар, браєл свою оцовину од неприятельох, розвил ремеселніцтво, домашню и медзинародну таргоvinу. Створел союз зоз заходними владарями (Литву, Польску и Угорску) по родзинству. Бул аж у Сараю, при татарскому вождови Батийови и з нїм створел союз. Папа Римски му подаровал коруну и коруновани є за краля 1253. року. Пре одбрану од неприятельох вон основал Львов у Галичини и Холм за Бугом. Данило Галицки умар 1264. року.

Мирон Жирош

- Предлужє ше -

Галицко-Волиньске князвство (1199–1340)

Галицко-волиньска держава у 1250–60. року

✿ ЛЮДИ, ЩО ПОРУЧ НАС

ЄВА ДЕРЕХ

Єва Дерех

Коли два роки тому автор цього матеріалу довідався з сербських газет, що виходять у м. Баня Лука, про найстаршу українку на наших просторах, Параскевію Василів з м. Прнявор, негайно її відвідав і зробив з нею короткий запис, якого опублікував у своїй останній книжці. Не думав, що за такий короткий час доведеться йому писати про ще одну літню українку.

Бабця Параскевія померла на 101-му році життя. Я з українців був єдиним, хто про неї згадав. І саме завдяки згаданім газетам, а не комусь із українців.

Недавно до моїх рук знову потрапила інша газета з Баня Луки, в якій знову ішла мова про українку, наступницю покійної бабці Параскевії, 98-річну бабцю Єву Дерех. Людину бере жаль, коли дізнається про таких осіб від журналістів. І не хочеться вірити, що про них не згадають ті, хто повинні це зробити; ті, хто живуть поруч таких лю-

дей. Не хочу згадувати конкретні особи, бо викличу на себе обурення і гнів. Більшість з них байдужі до свого народу, від якого бажать мати тільки користь.

Бабцю Єву Дерех ми за-

стали вдома в с. Лішня-Насеобина (Поселення), що находиться десять кілометрів від м. Прнявор. Тут вона народилася далекого 1914 року. Живе вона в своїй хаті, збудованій 1934 року, на якій ті самі вікна, двері, замки, частина меблів того часу. Навіть і бомбетиль (дерев'яний розкладний диван - «лавка-ліжко»), на якому вона спить і відпочиває.

Її батьки - Олекса Грегус і Марія Гарасикчук прибули з Галичини до Боснії під кінець 19 століття. Єва тільки що побачила світ, як батька забрали на війну, де він і загинув.

Є.Дерех:

«Мати вийшла вдруге за-

між за Михайлика (Михайла) Хому. На той час ніхто не думав, скільки в родині буде дітей. Одні народжувались, інші помирали. В нашій родині було нас восьмеро і всі залишилися серед живих. Про колишнє наше життя нема потреби багато говорити, всі це знаємо. Щоб вижити, ми всі, від малого до старого, працювали протягом цілого року. Школи не було, дітей виховувала церква, тобто священники і батьки.

Молодь могла розважатися тільки під час святкування Різдва, Йордану і Великодня. Бували іноді й деякі інші забави, але дівчатам вечорами було суворо заборонено брати в них участь. Мій отчим Михайло був надзвичайно вимогливий до мого виховання...»

Надія, Єва і Марія

На війні, зліва направо: Михайло Дерех(брат Николи), Никола Дерех, Дмитро Грегус (вуйко).

1934 року Єва вийшла заміж за Николу Дереха. З ним мала десятеро дітей: Стефка, Марія, Анна, Семен, Євгенія, Надя, Петро, Василь, Володимир, Славко. Життя плыло тим самим руслом, як у її мами: щоденна виснаж-

лива праця, воєнне лихоліття. Чоловік Никола, як сотні інших, вступив до Українського легіону, був готовий визволяти Батьківщину з-під советського гніту, але, як відомо, змушений був бути в до-

мобранах та викликав на себе вороже ставлення місцевого населення, яке теж воювало між собою.

Є. Дерех:

«Друга світова війна була страшна. Наше село було на

перехресті походів багатьох військ. Приходилось часто бачити вбитих. Чоловік утік з домобранів та переховувався з іншими від партизанів. Слава Богу, що уникнув кари та врятувався від смерті. А тоді прийшла нова влада, запровадила нові закони. Було важко вижити...А ми ще відмовились вступити до «задруге» (колгоспу). Чоловік помер 32 роки тому й залишив мене з малими дітьми - Володимиром і Славою. Згодом всі діти пішли в світ різними дорогами. Вже довгі роки в мене нема сили працювати. Але ще все, коли можу, доглядаю свого пєсика, курочки...

Всі мої діти чесні люди. Також і їхні нащадки. У мене п'ятнадцять онуків, дев'ятнадцять правнуків та один праправнук. Горджуся ними, але була б щасливішою, коли б всі жили трохи ближче до мене. Сама нікуди не виходила з дому. Була тільки у Новім Саді та Баня Луці.»

Анна, дочка Єви:

«Після 50-літнього проживання в м. Сараєво я повернулася до рідного села, щоб доглядати матір. Допомагає мені і сестра Марія. Поки я працювала в Сараєво, мала можливість подорожувати по Європі, ознайомилася з людьми, звичаями, культурою. Дитиною я мучилася, як і мої брати і сестри, важко працюючи в заможніших людей. Кожен з нас, коли тільки підріс, відходив у світ. Українці - відомий народ, який завжди старається краще жити. Мама заслужили гарні старечі роки, бо багато пережили злиднів, поки нас не спрямували на справедливий шлях.»

Павло Головчук

Єва і Марія перед хатою з 1934 року

ПРОФ. ДР ДИМИТРИЙ САБАДОШ (1912 – 1989)

проф. др Димитрий Сабадош

Дюра и Мария Сабадош, напредни земледілци з Миклошевцох, мали трох синох: Дюру, Миколу и Димитрия. Димитрий Сабадош, будучи порядни професор Факультету польопривредних наукох Универзитету у Загребе, основну школу, як и гимназию закончел у Вуковаре. Потим уписал и 1937. року дипломова на Польопривредно-лесарским факультету у Загребе, дзе 1955. року и одбранел докторат агрономских наукох з обласци млекарства. Габилитовал 1957. року.

Перше роботне место було у Польопривредней комори Дунайскей бановини у Новим Садзе (1939 – 1941), дзе як млади инженер агрономии робел на месце секретара. Зоз того периоду остало запаметане же ше дзечне дружел з нашима людзми, Руснацами, а окреме у красней памятки остал нашим польоділцом зоз Коцура котрим вше бул на розполаганю помогнуц зоз фаховима совитами. Мало познате же и його браца були правдиви и тварди Руснаци, окреме найстарши Дюра, котри вшені 1945. року медзи першими

Руснацами у Сриме потримал сноване "Рускей матки", а до фонду за друковане новинкох "Руске слово" даровал 200 динари, цо теди бул вельки пенезж, як и же у "Руским слове" од 23. новембра 1945. року обявел векшу статью у вязи сновательней схадки "Рускей матки", у котрей твердзел же Руснаци окреми народ, а не Українци.

За асистента у Заводзе за млекарство Польопривредно-лесарского факультета у Загребе Димитрий Сабадош избрани 1946. року, за доцента два роки познейше (1958.), за позарядового професора 1962. року, а за порядного професора 1967. року. Млекарство специализовал у Чехословацкей (дзе бул 16 мешаца), у Данскей и Голандии (вкупно штири мешаца), як и у Немецкей дзе бул на три заводи (1955.–59. рок), вше по мешац дні. Под час своєї професорскей кариири на вецей заводки нащивйовал рижни млекарски институции у Австриї, Швецарскей, Французкей, Англиї, Италиї и Немецкей. На Статкарским напярме Факультета польопривредних наукох у Загребе преподавал предмети "Млекарство" и "Технология, контрола и оцена квалитету млека и млекових продуктох". Його преподаваня слухали вецей як 30 генерации студентох. Спрам словох його другей супруги Бранки (котра по фаху дипл. агроном, а по одход до пензии робела як фахови сотрудник у Заводу за млекарство Факультету польопривредних наукох у Загребе) Димитрий Сабадош бул точни, совисни, строги и систематични професор, але з вельким чувством за праведносц. Мал незвичайно вельку роботну енергию. Найлєпших студен-

тох наградзовал так же их (найчастейше) посилал на специализацию до Немецкей. Надпоминам же од 1947. по 1952. рок бул заменік шефа, а потим и шеф Заводу за млекарство на факультету (1952 – 1960).

Окрем же бул добри и фахови преподавач, проф. др Сабадош бул и визначни науковец. Його наукови и фахови опус состої ше од вецей як 100 роботох и шейсцох скриптох. Список його перших 44ох роботох пренашол сом у монографії "40 роки Польопривредного факультету Универзитету у Загребе" (боки 281. и 282.), котра друкована у новембре 1960. року, а ище 21 наукова робота проф. Сабадоша начишлена у монографії "60 роки Факультету польопривредних наукох Универзитету у Загребе" зоз 1979. року (боки 149. и 150.) итд. У своїх наукових роботох писал о резултатох вигледованя квалитету млека и млекових продуктох, насампредз сира, применки микроорганізмох у млекарстве, проблемох газдованя на бреговитих подручїох итд. Автор є обсяжней фотодокументации о автотоних и индустрийних млекових продуктох. Перши на подручу бывшей держави уведол порядну продукцию матичних чистих культурах микроорганізаційох за потреби млекарскей индустрии и уведол их до порядного хаснованя. Бул барз ангажовани у організації и дійствованю Здруженя млекарских роботнікох Горватскей и Здруженя млекарскей индустрии Югославии, як и на снованю часописа "Млекарство". Участвова на вельочислених совитованьох и симпозиумох млекарских фа-

ховцох о унапредзеню продукции и преробку млека. Як приватна особа проф. Сабадош, спрам словох його супруги Бранки, барз любел природу, окреме бреги (Триглав) и реки (Дунай), як и животини (окреме пси). Як дзецко з руского валалу барз любел руски звичаї, з надпомнуцом же бешедовал и читал на мацеринским язiku. Интересовали го и звичаї других народох и националних меншинох и прето Сабадошово часто провадзели фолклорни наступи аматорских КУД-ох, ансамбла "Ладо" зоз Загребу, як и наступи иноземних фолклорних ансамблех. Под час рочного одпочивку обовязково одходзели до Вуковару, Миклошевцох и Петровцох, а проф. Димитрий окреме ше добре чувствовал у виници и овоцнику оца и сина Кирила Бурчакових (зоз Петровцох), котри ше находзели у Опатовцох. Од проф. др Ивана Миклоша зоз Загребу дознал сом же ше вон и проф. Сабадош часто дружели, дакеди пре фахови професорски дискусии, а вельо раз лєм же би ше набешедовали по руски.

Под час Отечественей войны, кед проф. Димитрий вецей не бул медзи нами, квартал Бранки Сабадошовой при КБЦ Загреб (у народзе познати як Шпиталь "Рєбро") бул перша станіца даскелім вигнатим фамелию Руснацох зоз подруча Вуковару. Пані Бранка и нешка отримує приятельски и родзински вязи зоз фамелию Кирила Бурчака младшого з Вуковару, насампредз пре почитоване и на памятку на супруга Димитрия.

Яким Пушкеш

”ПОСЛІДНЕ ПОДРИГАНІЄ”

Дорогі, дорощі та найдорощі країни!

Слово «подриганіє» не видумав я, але хтось інший, а походить воно від дієслова (глагола) - дригати. І ми в Босни, коли вогоримо про чиюсь пропасць, кажемо «Послідне подриганіє!» А теперичка користаю його тому, бо, дайминато, і мої листи до вас дійшли до такої пропасти. Не знаю, чи слідуючий буде перед вашов достойностей, тому запамнестайте сесей. Декую!

Далі, про що сі пише в сім лиски, йшло точнісінько, слово гонору, вотак. Мої дописувачі, коли нанюхали, що надходить «последне подриганіє», повелісі трошечки не файно. Але насамперед про тото, ек сі вони довідали про таку подію. Теперичка нічогісінько не можна заховати. Мій сосід Свирид Мотовило сказав такі мудрі річі: «Нинька така вже теїхника, шо навк сі не можеш подивити ні на стару бабу, з переду чи зі заду, жеби за кілька минутів про се не булькало ціле село!» І так про «подриганіє» всім стало відомо.

Пішли далі...Мої корейоспонденти - Маринка Християнинка, Явдося Безволося, Пилип Добабприлип, Гаврило Випийпиво, Павліна Спідничкапонад коліна, і пес їх (не) знає хто, змовилисі писати інформацілі до сего листа - «Посліднього подриганія». Холера домовилисі так, шо всі написали на ту саму тему,

і всі хочут згадати, шо вони автори... А мені того всього було до сто чортиків, чортиць і їх знайдухів забагато, та зробив (дуже мудро) : авторів не згадати, а написане ними помістити під єдно те саме авторство. А «новини» точнісінько такі.

Влада Босни, себто того краю, де ми з вами не бажаний народ, остаточно мала сказати, шо ґалиціяни, себто малороси, а може і навіть українці, не належут до якоїсь посібної Греко-Католицької Церкви, яка в усьому світі має свій окремиї статус, але до тих, шо сі називають римо-католики. Відомо, шо в тім краю католики найбільші вороги «правовірного» народу, яких називають «усташами», нещасна ше все не знищена горстка нашого народу, записана до ше скорішої пропасти - «последного подриганія.» Аміні!!!

Вотакі «дурниці», шо нікому не до смаку, краще залишити...Тому поцялапали дальше. А всьо то, шо сі дотикає наших (пре)мудрих вождів залишимо. Най си «дригают» ше якийсь час. Тому ше раз згадаємо про какадемії на річниці народжені і смерти Тараса Шевченка. Минулого року я згадав, шо деякі наші вотчєньки (не)духовні не прийшли на них, або повтікали з таких торжствів.

Сего року деякі з них навіть не удостоїлисі придумати якусь «вимовку» та брати свою участь з своїми (право)вірними, еких всьо

менше, а грозять їм пекельним вогнем, шо не будут з ними у церкві! Деякі з них свого часу на всіх уродинах «великого» Леніна, коли ше були пійонерами, разом з батьками, вимахували червоними прапорами... У наші часи се не мусят робити та навіть не відзначувати нашого Пророка – Тараса Шевченка.

В єднім, скоро вже асимільованім селі де живе наша горстка народу, сегорічна какадемія була присвячена темі «Шевченко і релігія». Автор доповіді детально ознайомив присутніх про погляди Шевченка на релігію. Самозрозуміло – тут вотчєнько не були, бо хто може вогорити на таку тему, крім них? Автор доповіді покликавсі на слова про Шевченка такого відомого вченого Митрополита Української Православної Церкви (не московської!) Іларіона Огієнка, який сказав, шо деякі твори Поета можна б помістити до українських молитовників і часто згадувати їх у церковних проповідях.

На то всьо мої дописувачі винохали таку вістку. Владика нашої Церкви на Німеччину і Скандинавію з Мюнхену Петро Крик відвідав українців у Данії. В головнім місті сеї Держави, в єднім паркови, є памнетник Тарасові Шевченкові. Владика, дипломатичні робітники України і наша громада перед ним відслужили Панахиду.

Коли се всьо переґриміло

крізь мою макітру-голову, до того не таку (пре)мудру, дійшов до такого, а шом і перед тим знав. У демократичних землях світу, в яких є багато українців, вотчєньки, шо живут з ласки народу, єкий любит і шанує свою культуру, неприсутність вотчєнька на національних светах, мала би такий наслідок: забиратисі йому звідки прибльєґав! Не буду більше про се писати, бо у вас стільки розуму, шо всьо зрозуміли. Згадаю ше тільки сесе: хто був винен таким Достойникам наших Церков, шо «мусили» шанувати Т. Шевченка?

А кінець сего листа цалком не має чоґось мудрого і конкретного. Написаний само тому, бо не хотілосі писати про шось друге. В часі влади Президента України Віктора Юценка було потрібно тільки штири місяців, шоби мій другий я – Павло Головчук, дістав від України Ордена за якісь-то заслуги. А штири роки було потрібно, шоби він дістав тільки інформацію, шо буде мати статут закордоного українце! За той час ними стали такі люди, шо деякі не знають на мапі світу показати де Україна. Але се всьо пахне на політику та акраще тиньґо сигіти.

І буде аж забагато того всього! Тому і нинька коліноприклоно вас благаю наймені сі вибачит, але про се я мусів комуь сказати. Цьом, цьом...

Дідо Панас Бездольний

ЛЕГЧЕЙШЕ БУЦ КРАСНИ ЯК МУДРИ

О статне место на шведе на котре векшина людзох любі пойсцо, вироятно, зубар. Але, сила Бога не модлі! За мене шицко почало пияток пополадню, кед ми цошка почало круциц у зубу, а предлужело ше по вечар, як и ютре рано. Перше сом тот проблем игнорувал, як да вон ані не иснує, наздаваюци ше же боль престанє сама од себе, але боль ше лем звекшувала! На концу сом мудро заключел же без зубара ніч не ришим, та сом ше облекол и пошол до дежурного (загребского) зубара.

А там уж шедзели дяки осем-дзеце особи, спухнути у твари, злекнути и застарани, праве таки як и я! Пробовал сом з дзепоеднима започа дяку бешеду ("Нешка би могла буц красна хвиля, чи не?!), але без успиху, бо ніч не одвитовали на мойо слова, а лем еден челеднік цошка нерозумліво дудрал спод носа. Понеже зубар робел спомалшено, пошвидку ми було допито. На століку у куце збачел сом громаду якишик часописох и такой сом подумал "Спашени сом!", але то були якиш стари часописи – и, акурат, шицки за жени! "Цо, до зубара ходза лем жени?!" – подумал сом и не могол сом вериц. На концу сом, после кратшого роздумованя, шеднул коло століка зоз часописами и почал читац тото цо ми було понукнуте (за тот час зоз зубарской ординаціи чуло ше чийошик йойчане). На концу то за мене бул барз хасновито утросени час!

У першим часопису (мено ча-

сописа незначне!) пречитал сом барз мудри роздумованя даскеліх манекенкох, шпивачкох и глумицох. Так перша з ніх виявела: "Же бим була цо КРАСША я вельо шпим, пиєм лем скиснуте млеко и койяки йогурти, ем яблука и другу овоц и барз меркуєм на себе!" Друга, якаш глумица, випатра же ма проблеми зоз звишком килох, бо виявела шлідующе: "Же бим мала добру линию и була КРАСНА, праве тераз випивам еден ліковити чай, ниа праве тот цо го видзице оперезо мене, и наздавам ше же ше пошвидку ознова змесцим до мойх дакедишніх шматох! Бо, була би то велька чкода кед бим мушела руциц шицки тоти прекрасни блузни, сукні и друге..." Трєца дзівка, або одана жена (не пише!), котра за себе гвари же є "позната шпивачка", ма ришенє як випатрац млада и КРАСНА: "Я порядне хаснуєм тоту помадку (указує), а тота углядна фабрика зоз Паризу ма и други квалитетни помадки котри дзівком и женом барз поможу же би були цо КРАСШИ! Можебуц тоти хасновити продукти дакус драгши як звичайно, але надпоминам же женска КРАСА не ма цену!" – гварела тота красавица и мудерица.

У другим часопису (мено часописа незначне!) якашик красавица гвари: "Же бим мала КРАСНИ власи и була КРАСНА, я хаснуєм лем тоту фарбу за власи (указує!) и лем тот шампон (указує!), нохци лакируєм лем зоз тим лаком (указує!), а попри того часто ше купам у млеку!" Гм, гм, я особне дяки 15 роки

робел у найвекшей горватской млечарні и бизовно сом попил даскельо цистерни млекових продуктох, але ми ніхто и нігда не гварел же сом постал КРАСШИ, окреме кед сом и насправди бул вельо младши як нешка. Можебуц сом дзекуючи хаснованю млекових продуктох постал здравши, але ані то не бизовно, але випатра же ми то ані кус не помогло у вязи КРАСОТИ! Углавним, после читаня шицких тих часописох за жени не було ми ані кус чежко заклучиц же дзівком и женом найзначнейше буц КРАСНИ и же вони не жалую часу и пенєжу же би накуповали пахнячки, помадки, лаки за нохци, шмати, торбички, ципелки, ланцушки, персцені и друге, и вообще им не чежко godzинами шедзиц спод гауби у фризерки, ходзиц на койдзєнки третмани красоти и одходзиц на естетски операциі зацагованя твари або звекшованя першох. Жени шицко зробя же би були цо КРАСШИ и квит! Хто шицко тото може заплациц, у новинох не писало, але озда оец и мац, супруг, або любовнік – можебуц и шицки ведно?!

Шицко тото ме здогадло на єдну гумореску писательки Ведрани Рудан з Риєки котра написала же "кажда жена шицко зроби же би у очох других ЖЕНОХ була цо КРАСША! Легинє и хлопи ту вообще незначни, вони ше ані так до шицкого того небарз розумя, а ані их шицко тото (пре)барз не интересує! Их интересує лем секс!" – написала Руданова.

Же би, не дай Боже, випатрало же я особне мам дацо против женской КРАСОТИ, и женох взагалі, вец сом споза нациви дежурному зубарови пошол гу будки/трафики з новинами прелістац часописи за легиньох и хлопох! Боме сом мал цо и видзиц! Попри "бесних" автох и ту повисликовани млади и КРАСНИ "фалати", обовязково то були физично развити легинє, найчастейше койяки спортисти, але и глумци и шпиваче, котри тиж мали койяки хасновити совити як випатрац цо КРАСШЕ.

– После бритвеня, або купаня, лем вежніце тот лосион, односно пахнячку за твар, а пахнячку обовязково напирскайце и спод пазуха и бизовно будзєце вельо КРАСШИ! – гвари еден зоз тих КРАСНИХ. Подобне бешедовали и други моцни и КРАСНИ легинє, котри надлугоко и нашироко бешедовали о порядним одходу на койдзєнки физични вежби, потим о здравим єдзєню, з наглашеньом на койдзєнки витамини, о позитивним роздумованю и подобне. Ніхто од тих КРАСНИХ ніч не гварел о тим яку кніжку хвильково чита, чи дацо студира и з яким успихом, кеди остатні раз бул у театру, або музею и чи го окрем КРАСОТИ вообще дацо друге интересує! "Лем ше ту нашляпкайце зоз пахнячку, а ту зоз помадку и будзєце КРАСНИ!" – цала їх животна филозофия. КРАШНЄ нас вони радза!

Яким Пушкаш

ХОТАР ДАКЕДИ И НЄШКА

Парастови яр и єшень два найкрасши часци рока. Єшень пре свойо плоди и урожай, а яр пре свою карсу з котру поболека шицку природу до красней желеней фарби. Парастаи каждей яри рихтаю свойо поля, шею рошліни и зоз модляцима попатрунками патра до неба же би мали красну хвилю и добри рок, же би ше им на концу робота виплацела.

Кед приходзел до плодней Славонії и Сриму, Руснак патрел же би накупвал и згазовал цо вецей жеми, бо вона за нього значела живот. Врацанє през думки до часох мого дзєцинства указує як петровски хотар випатрал цалком иншак, бул полни людзох.

Як роботи рушали вше ше могло найсц векше число людзох у хотаре: єдни рихтали польо, други шали, кошели, а кед пришол час копаня кукурици – у каждам полю було два-три особи, а при ніх, розуми ше и ми, дзєци. Копали зме як зме могли и знали, дакус нам помагали з єдного боку мац, а з другого оцєц, а кед не вони, вєц гєвти цо були коло нас. Вше зме гледали вигварку же бизме не мушели копац, а наша суседа Веруна нас у тим и потримовала, та нас на даскельо заводи учела лапац цвєрчка, бо вєц слунко швидше зайдзе. Алє, слунко не заходзело швидше, лєм ми дзєци страцели годзину або вецей на лапаню цвєрчка хтори ше гнетка не могол лапиц, алє нам час прешол.

Док ше копало, вельо ше и бєшєдовало. Можеце себе лєм задумац цо ше шицко могло чуц кед ше на єдним полю нашло штири-пєйц жени и двоє-трое хлопи хтори цали дзєнь зогнуты на

слунку копу кукурицу. Раз так, нина Нада у копаню дала ше до бєшєди як то було кед вона була дзєвчє и кед ишла помагац копац кукурицу дїдови и баби. Дїдо рано прагал конї та вона и баба пошєдали на коч и гайд на польо. Скорей того дїдо намирєл статок старуюци ше лєм о коньох и пипки хтору нїяким концом не сцєл забуц. Баба ше мала старац о єдзєню, води, покровцох кед би, не дай Боже, налєцєла хмара и пришол запор и вшєлїяк, не шмєла забуц дїдов мєщок зоз доганом. Но того рана, чи нароком чи не, ЗАБУЛА мєщок. Сцигли вони на польо и лапєли ше копац до шорох, алє уж на пол гонох дїдо застанул, пооглядал ше, винял пипку з кишєнки и пита ше „Юло дзє ми доган?“ Баба ше поокруцала, лапєла за главу и аж зайочала: ”Яй, Янку, коло шицкей бриги сом забула!”

Дїдо закруцєл баюс, шєднул на штрєд гонох и не сцєл копац док не ма доган. Баба ше цала забригована пооглядала на други бок, а у других гонох копали сусєдово, та пошла пожичиц догану же би дїдо предлужєл робиц. Дїдо зоз задовольством накладол догану до пипки, припалєл, дватри раз поцагнул, плювнул до рук и лапєл ше копаня. Так жени себе и нам дзєцом прикрацовали час на полю зоз приповєдками о прєшлосци.

Хлопи мали свойо бєшєди о кукурици, як скорей родзело, як тєраз, а старши хлопи любєли бєшєдовац о коньох, а то зме любєли слухац. Найчастєйше бєшєдовали же ше з коньми жєм крашне поробєла бо ше зоз трактором нїгда не може так крашне опарац як зоз коньми, конї були красни и мудри живо-

тинї. Знали войсц до шора до хторого тєрєба, а нїхто их не мушєл водзиц, досц було лєм же би єден члєвєк трима плуг и кукурица була опарана лєм так. Було ту ище вельо койчого и вєрцє, покля змє их так слухали сцигол вєчєр, як же бизмє ше анї не поокруцали.

Тлачидба була окрємнє дожицє. У валалскєй коопєрациї були два комбайни котри мали отлачиц цали хотар. Тлачєло ше и по три-штири тижнї. Рано ше перше мушєло пойсц на Капиталну же би ше чул розпорядок у котрєй часци хотара комбайни буду жац того дня. Кед ше прєзнало, рушало ше дому, алє ше перше зашло до карчми „до Звонка” на єдну, бо тєрєба чуц яки урожай мали други цо им уж витлачєно. Тим ше обовязково наручєло єден погарик, а вєц ше бєжало дому заквачиц коч до трактора бо тєрєбало охабиц дас 10 мєтєри жита дома, за пойсц до млїну, за живину и най би було. Тєрєбало вжац жимнєй води, зайсц до дутяну по жимнє пиво, сок, голєм пол литри палєнки... Бул то цали ритуал и вєц бєгац на польо тлачиц! За нас дзєци одход на польо под час тлачидби було окрємнє дожицє. Покля комбайнер пил жимнє пиво бєшєдуюци зоз старшима, ми дзєци ше пєндрали по комбайни закукуючи до тєй чуднєй машини – як то вона тлачи. А вєц кед перши комбайнер висипал жито зоз комбайнового бункєру шицки бизмє ше випєндрали на тот коч же бизмє бєгали и скакали по жицє. То було окрємнє дожицє! Уж на концу кед бизмє ше засицєли бавєня нєсцєрпєзлїво змє чєкали же бизмє рушєли дому, бо змє були брудни, лєм очи нам було видно од

праху, а цалє нас цєло швєрбєло од осца котра ше курєло зоз комбайни як даяка хмара. И було добрє кед ше тлачидба закончєла у єдним днєю. Знало ше дакєди и по три раз исц на польо, случєло ше же ше комбайн погубєл, а вєц док ше пошло на Капиталну по майстра, та док вон пришол видзиц цо ше случєло, вєц пошол по рєзєрвну часц за хтору утвєрдзєл же ю не ма у магазину, та мушєл наручиц у централним и док шицко не оправєл – знало прєйсц и даскєльо днї...

Но шицко то остава лєм у памєтаню. Нєшка нєт копаня на полю бо ше шицко пирска зоз рижними срдєствами, а нєт анї копачох – стари не можу копац, а млади не маю часу. Тлачидба тирва лєдво єден тидзєнь, а и то ше трима як барз длуго, а газда часто анї не пойдзє на польо – лєм ше опита кєльо натлачєно. До хотару кед пойдзєцє – нїгда зє живєй души, нєт нїкого. Поля поробєни, шицко краснє и желєнє, та кед параст станє и попатри до неба обчєкуюци лєм красну хвилю, можє ше наздавац доброму урожаю и буц задовольни. Парастови нєшка вельо лєгчєйше поробиц поля з моцними тракторами и машинами, як дакєди кед з власну моцу мушєл прєз чєжку роботу дойсц по урожаї.

Заш лєм, патраци прєз празни хотар члєвєкови ше дакус сцишнє коло шєрца у здогадованю на прєшли часи кед у нїм було вельо людзох. У нєшкайшим празним хотаре баба Юла не мала би од кого пожичиц доган дїдови Янкови, бо лєм дзєшка на штвартих гонох видно єден вєльки трактор у ярнїх роботох.

Томислав Рац

СПОРТ

СПОРТ ШАХ

НА ШВИДКОЦАГАЦИМ ТУРНИРЕ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ УЧАСТВОВАЛИ И ДВОМЕ РУСНАЦИ

На ческ двацетей рочници медзинародного припознання Републики Горватскей, 15. януара 2012. року у Загребе отримани швидкоцагаци турнир у шаху припаднікох националних меншинох городу Загребу. Од вкупно 12 приявених бавячох на турнире ше зявели их 10. Час за роздумоване у каждой партії бул ограничен на 10 минути по бавячови. Обчеховано победзел загребски майстор Франк, котри зазначел шицки побиди. Конечни пласман: Владимир Франк 9 боди, Яким Пушкаш, Бригіта Штадлер (женски майстор) и майсторски кандидат Здравко Маргітич – шицки тройо по 7, Драган Копаня 4.5, Ласло Торма 3.5, мр. Мирослав Киш 2.5, Желько Бертич 2, Благоя Мирчевски 1.5 и Ласло Ребер 1. Турнир організовала Координация националних меншинох городу Загребу, а отримани є у технічней організації мадярского КУД "Ади Ендре".

Яким Пушкаш

Под покровительством Совету за национални меншини РГ - Pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine - Під покровительством Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія

39. Централна манифестация культуры Русинох и Українцох РГ Središnja manifestacija kulture Rusina i Ukrajinaca RH Центральна манифестация культуры русинів и українців РХ

„Петровски дзвон 2012“ - „Petrovačko zvono 2012“ - „Петрівський дзвін 2012“

Субота, 26. май 2012.

17.00 – 17.30 Приход госцох
17.30 – 18.00 Отверане выстави:
– Етнографична збирка
– Народне облечиво Руснацох
– 40. роки видавательства Новей думки
18.30 – 19.30 Промоция книжкох – Сала за схазки
– Агнетка Балатинац "Јижик Мижик"
– Мелания Вашаш "Мойо квитки"
– Габриел Такач
"Каталог II Нова думка 100-150"
20.00 – 21.30 Музично – литературни вечар
Русинох и Українцох РГ
– 50. роки од шмерци Митра Нада
– 175. рочница першей грекокатолицкей парохії у Петровцох
Участую писателе Русинох и Українцох РГ,
хор Духтва Русинох и Українцох "Калина"
Риека и ансамбл зоз Словачкей
22.00 – Вечера за учаснікох програми –
Друштвени дом "Соколана"
– Дружене и забавни вечар

Неделя, 27. май 2012.

09.00 – 09.30 Приход учаснікох
09.30 – 10.00 Покладане венцох – Петровци
10.00 – 11.00 Служба Божя
11.00 – 13.00 Смотра музичней и фолклорней творцосци дзецох
"Петровски дзвончок 2012"
Участую дзецински ансамбли Русинох и Українцох РГ зоз: Вуковару, Петровцох, Миклошевоцох, ОШ "А. Бауер" Вуковар – Петровци и КУД "Селянска слога" Богдановци
13.00 – 14.00 Полуденнок Друштвени дом "Соколана"
13.00 – 14.30 Приход учаснікох – Основна школа
15.00 – 17.30 Смотра музичней и фолклорней творцосци Русинох и Українцох РГ
"Петровски дзвон 2012"
Участую танечни ансамбли Русинох и Українцох РГ зоз: Риеки, Винковцох, Раевого Села, Осиеку, Вуковару, Петровцох, Миклошевоцох и госкуцки ансамбли: Н.Янковици КУД "Самича" – горватски ансамбл, Богдановци КУД "Селянска слога" горватски ансамбл, Свинярєвци КУД "Дукати" горватски ансамбл, МС "Осиек" словачки ансамбл, КУД "Ромска Авля" Винковци, фолклорни ансамбл зоз Републики Словачкей и фолклорни ансамбл зоз Войводини
18.00 – 22.00 Вечера за учаснікох манифестации В&С сала за нагоди
Ради Европи 195, Вуковар
– Дружене и забавни вечар за учаснікох манифестации

Организатор:
Союз Русинох и Українцох Републики Горватскей
КУД "Яким Гарди" Петровци

Subota, 26 svibnja 2012.

17.00 – 17.30 Dolazak gostiju – Dom kulture
17.30 – 18.00 Otvaranje izložbe:
Etnografska zbirka
– Narodne nošnje Rusina
– 40. godina izdavaštva „Nove dumke“
18.30 – 19.30 Promocija knjiga –
Vijećnica Petrovci
– Ahneta Balatinac: "Јижик Мижик"
– Melanija Vašas: "Moji cvjetovi"
– Gabrijel Takas
"Katalog II Nova dumka 100 - 150"
20.00 – 21.30 Glazbeno - literarna večer
Rusina i Ukrajinaca RH
– 50. godina od smrti Mitra Nada
– 175. obljetnica prve
Grko-katoličke župe u Petrovcima
Sudjeluju pjesnici Rusina i Ukrajinaca RH,
zbor Društva Rusina i Ukrajinaca "Kaljina"
iz Rijeke i ansambla iz Slovačke
22.00 – Вечера за судионике програма –
Друштвени дом "Соколана"
Дружене и забава

Недјелја, 27. svibnja 2012.

09.00 – 09.30 Dolazak gostiju i sudionika –
Dom kulture Petrovci
09.30 – 10.00 Polaganje vijenaca - Petrovci
10.00 – 11.00 Sveta misa
11.00 – 13.00 Smotra glazbenog i folklornog
dječjeg stvaralaštva
"Petrovački zvončić 2012"
Sudjeluju dječji ansambli Rusina i Ukrajinaca iz:
Vukovara, Petrovaca, Mikluševaca, OŠ Antun
Bauer, područna škola u Petrovcima, KUD
"Seljačka sloga" Bogdanovci
13.00 – 14.00 Ručak za sudionike programa –
Društveni dom "Sokolana"
13.00 – 14.00 Dolazak sudionika – Osnovna škola
15.00 – 17.30 Smotra glazbenog i folklornog
stvaralaštva Rusina i Ukrajinaca RH
"Petrovačko zvono 2012"
Sudjeluju folklorni ansambli Rusina i Ukrajinaca
iz: Rijeke, Vinkovaca, Osijeka, Vukovara,
Petrovaca, Mikluševaca, Rajevog Sela, gostujući
ansambli: Hrvatski - KUD "Samica" Novi
Jankovci, KUD "Seljačka sloga" Bogdanovci
i KUD "Dukati" Svinjarevci, ansambli,
MS "Osijek" - Slovački ansambli,
KUD "Romska Evlija" - Romski ansambli i
ansambli iz Vojvodine i Republike Slovačke.
18.00 – 22.00 Вечера за судионике манифестации –
"V&S" sala za prigode
Vijeća Europe 195, Vukovar

субота, 26. травня 2012 року

17.00 – 17.30 Приїзд гостей
17.30 – 18.00 Відкриття виставки – Художня збирка
– Народний одяг русинів
– 40-а річниця публікації "Нової думки"
18.00 – 19.30 Презентація книжок:
– Агнетка Балатинац: "Јижик Мижик"
– Меланія Вашаш: "Мої квитки"
– Гавриїл Такач "Каталог II Нова думка"
20.00 – 21.30 Музично – літературний вечір
русинів і українців РХ
– 50 років від дня смерті Митра Нада
– 175-а річниця першої Греко-католицької
парафії в Петрівцях
Участь беруть поети русинів і українців РХ,
ансамбль товариства "Калина" Рієка
і ансамбль із Словаччини
22.00 – Вечера для учасників програми-
"Соколана"
– Розважальна частина для всіх учасників

неділя, 27. травня 2012 року

09.00 – 09.30 Приїзд гостей та учасників
манифестації
09.30 – 10.00 Покладання вінків-Петриці
10.00 – 11.00 Служба Божя
11.00 – 13.00 Огляд дитячої манифестації музики і
фольклору
"Петрівський дзвіночок 2012"
Участь беруть ансамблі русинів і українців
РХ: з Вуковару, Петрівцях, Миклошевоце,
загальна школа А.Бауер Вуковар – Петрівці,
КМТ "Селянська слога" Богдановці
13.00 – 14.00 Обід для всіх учасників – "Соколана"
13.00 – 14.00 Приїзд гостей та учасників манифестації
15.00 – 17.30 Огляд музичної та фольклорної
творчості русинів і українців РХ
"Петрівський дзвін 2012"
Участь беруть ансамблі русинів і українців РХ:
з Рієки, Винковців, Осієку, Вуковару, Раєвого
Села, Петрівцях, Миклошевоце та гості: з Нових
Янковців КМТ "Самича" – хорватський
ансамбль, КМТ "Селянська слога" Богдановці
– хорватський ансамбль, КМТ "Дукати"
Свинярєвці – хорватський ансамбль, Осієк
МС "Осієк" – словачки ансамбль, КМТ
"Ромська Євлія" – ромський ансамбль,
ансамблі з Войводини і Словаччини
18.00 – 22.00 Вечера для учасників –
"В&С" святкова зала за адресою
вул. Ради Європи 195, Вуковар
Розважальна частина
для всіх учасників манифестації

Организатор:
Союз русинів і українців Республіки Хорватія
КМТ "Яким Гарди" Петрівці

ПРЕДСТАВЛЕННЯ КНИГИ "СОЛОДКА ДАРУСЯ" І "АНТОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ"

Перший зліва компаративіст Ловро Скоплянац, перекладач Діана Ділл і ведучий програми Євгеній Пащенко

Зліва направо Галина Крук, Людмила Васильєва і Дамір Пешорда

"Солодка Даруся" – назва книги української письменниці Марії Матіос. Книга вийшла у хорватському виданні і була презентована в мультимедійній бібліотеці філософського факультету в Загребі 4 квітня. Робота була представлена від імені кафедри української мови і літератури, а друкowana у виданні збірки «Ucrainiana croatica» як перший белетристичний твір. На презентації були також присутні Галина Крук, Людмила Васильєва та Дамір Пешорда, викладачі Львівського університету, які представили "Антологію сучасної української літератури".

Про книгу "Солодка Даруся" говорили перекладач Діана Ділл і професор порівняльної літератури Ловро Скоплянац. Він як теоретик літератури книгу поділив на три "драми", в яких письменниця описує своє життя, коханця і своїх

батьків. Сам образ Дарусі є драматичним уособленням української жінки, життя якої показано у ретроспективі - з 1970 по 1930 рік. Кожен розділ книги у два рази біль-

Частина публіки

ший, ніж попередній, а цікавими є і ліричні відступи, які пов'язані з народними звичаями, а представляють селянок. Самий стиль письма

порівнює зі стилем хорватського письменника Міленка Єрговіча, тоді як теми, що стосуються найбільш вразливих членів суспільства, порівнює з описами хорват-

лення у цьому плані. Приклади для доповнення знаходять у роботах майбутніх і теперішніх студентів україністики. Людмила Васильєва, викладач кроатистики Львівського університету, подякувала усім, хто допоміг у підготовці збірки, і похвалила перекладача Діану Ділл за відмінну роботу над книгою "Солодка Даруся", яка крім стандартної хорватської мови має домішки кайкавського діалекту. Самої книги поки що нема у вільному продажу. Незабаром "Солодка Даруся" буде відправлена у бібліотеки по всій Хорватії, а на сьогодні може придбатися на запит на філософському факультеті у Загребі або, як було оголошено, на книжковій ярмарці "INTERLIBER" цього року.

Богдан Блотний

Титульні сторінки нових книг

ського поета Славка Колара.

Гості з України представили хорватське видання «Антології сучасної української літератури», яка була видана 2008 р. у співпраці з філософським факультетом Осієчкого університету. Це перша такого роду форма подання широкого і загального уявлення про українську літературу. Було зазначено, що у антології репрезентативно показано переважно поезію і прозу, тоді як слабо представлено драму і есе, тому є місце для вдоскона-

Перекладач Діана Ділл з книгою

